

KAP.430.004.2022

Nr ewid. 39/2022/P/22/001/KAP

Informacja o wynikach kontroli

Wykonanie budżetu państwa w 2021 r.
w części 16 – Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
oraz wykonanie planu finansowego Funduszu
Inwestycji Kapitałowych

MISJA

Najwyższej Izby Kontroli jest niezależna, profesjonalna kontrola zadań publicznych w interesie obywateli i państwa

Dyrektor Departamentu Administracji Publicznej

Bogdan Skwarka

Zatwierdzam:
Prezes Najwyższej Izby Kontroli

Marian Banaś

Warszawa, dnia 06.06.2022

Najwyższa Izba Kontroli
Ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
T/F +48 22 444 50 00

www.nik.gov.pl

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE.....	4
2. OCENA OGÓLNA	6
3. WNIOSKI	9
4. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W CZĘŚCI 16 – KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW	10
4.1. DOCHODY BUDŻETOWE.....	10
4.2. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH.....	11
4.3. SPRAWOZDAWCZOŚĆ.....	22
5. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA PLANU FINANSOWEGO FUNDUSZU INWESTYCJI KAPITAŁOWYCH.....	24
5.1. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO.....	24
5.2. SPRAWOZDANIA	25
6. USTALENIA INNYCH KONTROLI.....	26
7. INFORMACJE DODATKOWE.....	27
8. ZAŁĄCZNIKI.....	28
8.1. DOCHODY I WYDATKI JEDNOSTEK FUNKCJONUJĄCYCH W RAMACH CZĘŚCI 16 – KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW	28
8.2. WYKAZ OCEN KONTROLOWANYCH JEDNOSTEK	29
8.3. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ W CZĘŚCI 16 – KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW	30
8.4. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ FUNDUSZU INWESTYCJI KAPITAŁOWYCH.....	32
8.5. DOCHODY BUDŻETOWE W CZĘŚCI 16 – KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW	33
8.6. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA W CZĘŚCI 16 – KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW.....	35
8.7. ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W CZĘŚCI 16 – KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW.....	37
8.8. WYDATKI BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W CZĘŚCI 16 –KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW	38
8.9. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO FUNDUSZU INWESTYCJI KAPITAŁOWYCH.....	39
8.10. WYKAZ PODMIOTÓW, KTÓRYM PRZEKAZANO INFORMACJĘ O WYNIKACH KONTROLI.....	40

1. WPROWADZENIE

Cel kontroli

Dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2021, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 16 – Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

Zakres kontroli

- realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,

- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2021 r. w zakresie operacji finansowych,

- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań,

- nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹ (dalej: ufp), w tym:
a) nadzór nad wykonaniem planów finansowych podległych jednostek,
b) nadzór nad wykorzystaniem i rozliczeniem dotacji wypłaconych z budżetu państwa w części 16 – Kancelaria Prezesa Rady Ministrów.

Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

Jednostki kontrolowane

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

Instytut De Republica

Część 16 budżetu państwa – Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

Dysponentem części budżetowej 16 – Kancelaria Prezesa Rady Ministrów jest Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów (dalej: Szef KPRM), będący jednocześnie dysponentem środków budżetowych trzeciego stopnia. W ramach części 16 finansowano określone w przepisach zadania w zakresie m.in. zapewnienia obsługi merytorycznej, prawnej, organizacyjnej, technicznej i kancelaryjno-biurowej Rady Ministrów, Prezesa Rady Ministrów, wiceprezesów Rady Ministrów, Rady Legislacyjnej, jak również pełnomocników rządu, komitetów, komisji wspólnych, rad, zespołów oraz innych kolegialnych organów pomocniczych, doradczych i opiniodawczo-doradczych (gdy tak stanowiły przepisy o ich utworzeniu).

W ramach kontroli wykonania budżetu państwa w 2021 r. kontroli został poddany Instytut De Republica (dalej: Instytut lub IDR), którego Dyrektor jest dysponentem środków budżetu państwa trzeciego stopnia podległym bezpośrednio dysponentowi części 16. Przedmiotem działalności Instytutu jest prowadzenie działalności wydawniczej i dokumentacyjnej, współpraca ze środowiskiem naukowym, promowanie w Polsce i za granicą polskich publikacji naukowych, prowadzenie badań i analiz na tematy zlecone przez Prezesa Rady Ministrów, organizowanie i prowadzenie krajowych i międzynarodowych konferencji, seminariów oraz zespołów roboczych, organizowanie projektów edukacyjnych i szkoleniowych oraz prowadzenie i rozwijanie baz danych związanych z przedmiotem działalności Instytutu. Wykaz kontrolowanych jednostek zawiera załącznik nr 8.2 do niniejszej informacji.

W 2021 r. w części 16 dochody wyniosły 5 873,6 tys. zł. Wydatki budżetu państwa zrealizowano w wysokości 15 167 074,4 tys. zł, co stanowiło 2,91% całości poniesionych wydatków budżetu państwa. Z budżetu środków europejskich wydatkowano kwotę 13 095,6 tys. zł, co stanowiło 0,02% całości wydatków budżetu środków europejskich.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli² (dalej: ustawa o NIK).

¹ Dz. U. z 2021 r. poz. 305, ze zm.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623.

Cel kontroli

Dokonanie oceny wykonania w 2021 r. planu finansowego Funduszu Inwestycji Kapitałowych pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności.

Zakres kontroli

- realizacja planu finansowego Funduszu,
- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2021 r. w zakresie operacji finansowych,
- system kontroli zarządczej w zakresie prawdziwości sporządzania sprawozdań.

Jednostka kontrolowana:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

Fundusz Inwestycji Kapitałowych (dalej: FIK lub Fundusz)

Ustawa z dnia 21 lutego 2019 r. o zmianie ustawy o zasadach zarządzania mieniem państwowym oraz niektórych innych ustaw³ wprowadziła do ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym⁴, obowiązującej od 29 marca 2019 r. art. 33a, na mocy którego utworzono państwowy fundusz celowy FIK, którego dysponentem jest Prezes Rady Ministrów.

Na podstawie delegacji określonej w ww. ustawie o zasadach zarządzania mieniem państwowym, Prezes Rady Ministrów wydał rozporządzenie z dnia 31 grudnia 2020 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania w zakresie nabywania lub obejmowania akcji przez Skarb Państwa ze środków Funduszu Inwestycji Kapitałowych⁵ (dalej: rozporządzenie w sprawie FIK).

Przychodami Funduszu są w szczególności⁶:

- wpłaty z zysku spółek, o których mowa w art. 1 ustawy z dnia 1 grudnia 1995 r. o wpłatach z zysku przez jednoosobowe spółki Skarbu Państwa⁷;
- środki w wysokości 30% każdej wypłaconej dywidendy, a także zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy, z akcji należących do Skarbu Państwa;
- środki z tytułu zwrotu pomocy publicznej lub wsparcia niebędącego pomocą publiczną, udzielonych przedsiębiorcom z Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców, wraz z należnościami ubocznymi;
- dotacje celowe z budżetu państwa;
- odsetki od wolnych środków Funduszu, przekazanych w zarządzanie zgodnie z ufp.

Środki Funduszu mogą być przeznaczone wyłącznie na⁸:

- nabywanie lub obejmowanie akcji przez Skarb Państwa;
- pokrycie kosztów nabycia lub objęcia akcji, w tym usług świadczonych przez doradców w związku z ich nabywaniem lub obejmowaniem przez Skarb Państwa reprezentowany przez Prezesa Rady Ministrów;
- pokrycie kosztów związanych z obsługą bankową Funduszu, w tym wynagrodzenia dla Banku Gospodarstwa Krajowego.

W 2021 r. przychody Funduszu wyniosły 1 183 542,3 tys. zł, natomiast koszty 420 700,0 tys. zł. Stan Funduszu na koniec 2021 r. wynosił 1 301 196,7 tys. zł.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy o NIK.

³ Dz. U. poz. 492.

⁴ Dz. U. z 2021 r. poz. 1933.

⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 69.

⁶ Zgodnie z art. 33b ust. 1 ustawy o zasadach zarządzania mieniem państwowym.

⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 44.

⁸ Na podstawie art. 33c ust. 1 ustawy o zasadach zarządzania mieniem państwowym.

2. OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli
ocenia w formie opisowej
wykonanie budżetu
państwa w 2021 r.
w części 16 – Kancelaria
Prezesa Rady Ministrów

Kontrola wydatków zrealizowanych w części 16 wykazała, że poza stwierdzonymi nieprawidłowościami, wydatki zostały poniesione zgodnie z zasadami gospodarowania środkami publicznymi, określonymi w upf i aktach wykonawczych, na zadania służące realizacji celów jednostki. Szef KPRM wykonując budżet państwa w 2021 r. w części 16 zrealizował wydatki w granicach kwot określonych w planie finansowym oraz w granicach celów działalności Kancelarii. Nieprawidłowości polegały na:

- nieprzestrzeganiu przyjętej w KPRM procedury A1.9.2 przy udzieleniu w trybie art. 11b ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (dalej: udpp)⁹, sześciu zbadanych dotacji na łączną kwotę 31 171,6 tys. zł;
- przekroczeniu zakresu upoważnienia do zaciągania zobowiązań, zawartego w regulaminie organizacyjnym KPRM i naruszeniu procedury w zakresie udzielania zamówień, przy podpisywaniu umów na zakup czasu antenowego w telewizji i radiu, a także zakup przestrzeni reklamowej w prasie i internecie, w celu publikacji materiałów informacyjnych dotyczących kampanii społecznej nt. Polskiego Ładu na łączną kwotę 2251,8 tys. zł;
- niezapewnieniu Instytutowi De Republica przez KPRM środków niezbędnych do realizacji zadań statutowych w pierwszych miesiącach jego funkcjonowania, co było działaniem nierzetelnym;
- wprowadzeniu przez dysponenta części 16 budżetu państwa, na etapie prac planistycznych związanych z nowelizacją ustawy budżetowej na 2021 r.¹⁰, wydatków w kwocie 200 000,0 tys. zł w sytuacji, w której już na etapie planowania brak było możliwości realizacji zadań, na które środki te zostały zaplanowane, co było działaniem nierzetelnym;
- realizowaniu działań zmierzających do podjęcia decyzji o zablokowaniu niewykorzystanych środków w wysokości 640,0 tys. zł ze zwłoką, co było działaniem nierzetelnym;
- zleceniu Centrum Obsługi Administracji Rządowej (dalej: COAR lub Centrum) realizacji usług przed podpisaniem umów i określeniem wynagrodzenia z tytułu świadczonych usług, co było działaniem nierzetelnym;
- nierzetelnym sporządzaniu formularzy opisu dowodów księgowych (w sześciu z 45 badanych przypadków);
- niezgodnym z wewnętrznymi uregulowaniami odstąpieniu od przeprowadzenia badania rynku w przypadku zamówienia publicznego na usługi doradztwa wizerunkowego dla kierownictwa KPRM na łączną kwotę 108,7 tys. zł;
- niezgodnym z wewnętrznymi uregulowaniami brakiem udokumentowania przeprowadzenia badania rynku w przypadku siedmiu z 12 zamówień na zakup maseczek ochronnych dla KPRM na łączną kwotę 64,7 tys. zł;
- nieterminowym zamknięciu ksiąg rachunkowych części 16 – Kancelaria Prezesa Rady Ministrów za 2020 rok.

NIK oceniła negatywnie wykonanie planu finansowego Instytutu De Republica w 2021 r., będącego dysponentem III stopnia w części 16. Stwierdzone nieprawidłowości polegały w szczególności na:

- zaciągnięciu zobowiązania finansowego w kwocie 651,9 tys. zł w wyniku zawarcia umowy najmu z naruszeniem art. 46 upf;
- niecelowym wydatkowaniu 876,2 tys. zł (28,6% badanych wydatków i 5,8% wszystkich wydatków) na usługi i towary, które nie były niezbędne do prawidłowej realizacji zadań statutowych IDR (m.in. materiały identyfikacyjno-promocyjne, dekoracje świąteczne, usługi makijażu);

⁹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1057, ze zm.

¹⁰ Ustawa budżetowa na rok 2021 z dnia 20 stycznia 2021 r. (Dz. U. poz. 190, ze zm.).

- zawieraniu umów cywilnoprawnych z pracownikami oraz z osobami z zewnątrz na realizację zadań zbieżnych z zakresem działania komórek organizacyjnych IDR;
- zawarciu dwóch umów cywilnoprawnych z Dyrektorem IDR, z naruszeniem art. 5 ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi¹¹;
- udzieleniu zamówień na dostawę materiałów identyfikacyjno-promocyjnych oraz sprzętu komputerowego o łącznej wartości przekraczającej 130 tys. zł bez stosowania ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych¹²;

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie prawidłowość sporządzenia rocznych sprawozdań za 2021 r. przez dysponenta części 16 – Kancelaria Prezesa Rady Ministrów:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23);
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27);
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28);
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy);
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-UE);
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1),

oraz sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2021 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 16 na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i dysponentów III stopnia). Sprawozdania jednostkowe dysponenta głównego i dysponenta III stopnia – KPRM zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym oraz formalno-rachunkowym, a kwoty w nich wykazane były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Przyjęty system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań, z jednym wyjątkiem.

Najwyższa Izba Kontroli odstąpiła od wydania opinii o sporządzonych przez Instytut sprawozdaniach budżetowych i w zakresie operacji finansowych, ze względu na prowadzenie ewidencji księgowej w sposób niezgodny z przepisami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹³ (dalej: uor) oraz niezamknięcie ksiąg rachunkowych za wcześniejsze okresy sprawozdawcze¹⁴.

Zgodnie z przyjętymi przez NIK kryteriami oceny, stwierdzone nieprawidłowości spowodowały obniżenie oceny ogólnej do opisowej w przypadku części 16 i do oceny negatywnej w przypadku Instytutu. Nieprawidłowości te świadczą, że nadzór, o którym mowa w art. 175 ust. 1 i 2 ufp, sprawowany przez Szefa KPRM nie był w pełni skuteczny. Kalkulacja oceny ogólnej wykonania budżetu państwa w części 16 została przedstawiona w załączniku nr 8.3 do niniejszej informacji.

¹¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 2136, ze zm., dalej: ustawa o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi.

¹² Dz. U. z 2021 r. poz. 1129, ze zm., dalej: npzp.

¹³ Dz. U. z 2021 r. poz. 217, ze zm.

¹⁴ Dotyczy okresu od września do grudnia 2021 r.

**Najwyższa Izba Kontroli
ocenia pozytywnie
wykonanie w 2021 r.
planu finansowego
Funduszu Inwestycji
Kapitałowych**

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie w 2021 r. planu finansowego Funduszu Inwestycji Kapitałowych.

Dysponent Funduszu prawidłowo zrealizował plan przychodów i kosztów. Środki FIK w całości zostały przeznaczone na obejmowanie akcji i udziałów przez Skarb Państwa, tj. na zadania, do realizacji których Fundusz został powołany. Badanie 100% kosztów FIK poniesionych w 2021 r. nie wykazało nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie prawidłowość sporządzenia przez dysponenta Funduszu rocznych sprawozdań budżetowych za 2021 r. z wykonania planu finansowego Funduszu oraz sprawozdań za IV kwartał 2021 r. w zakresie operacji finansowych. Sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Kwoty w nich wykazane były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań.

Kalkulacja oceny ogólnej wykonania planu finansowego Funduszu została przedstawiona w załączniku nr 8.4 do niniejszej informacji.

3. WNIOSKI

**Szef Kancelarii Prezesa
Rady Ministrów**

Po kontroli wykonania budżetu państwa w 2021 r. w części 16 – Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, Najwyższa Izba Kontroli wniosowała m.in. o zawieranie umów z kontrahentami w zakresie zgodnym z posiadanym upoważnieniem; zapewnianie państwowym jednostkom budżetowym środków niezbędnych do realizacji ich zadań statutowych od pierwszych miesięcy funkcjonowania; niepodejmowanie działań w trakcie roku w celu zwiększenia planu finansowego odnośnie wydatków, które nie mogą zostać poniesione w danym roku budżetowym; podejmowanie decyzji o zablokowaniu środków w planie finansowym niezwłocznie po zaistnieniu przesłanek określonych w art. 177 ust. 1 ufp; zlecenie COAR realizacji usług po podpisaniu umów i określeniu wynagrodzenia z tytułu świadczonych usług; rzetelne przeprowadzenie i dokumentowanie badania rynku przed udzieleniem zamówienia; zapewnienie terminowego zamykania ksiąg rachunkowych; a także o wzmocnienie nadzoru dysponenta nad wykonywaniem budżetu państwa w części 16, sprawowanego na podstawie art. 175 ust. 1 i 2 ufp. Wniosowano także, podobnie jak w 2020 r., o przestrzeganie ustalonych w KPRM procedur dotyczących udzielania dotacji na realizację zadań publicznych w trybie pozakonkursowym, co w ocenie NIK korzystnie wpłynie na transparentność dysponowania środkami publicznymi przyznawanymi podmiotom zewnętrznym na realizację zadań publicznych.

Prezes Rady Ministrów

NIK w ostatnich latach, w związku z ustaleniami kontroli w podmiotach nadzorowanych (Polski Instytut Ekonomiczny, Instytut Współpracy Polsko-Węgierskiej im. Wacława Felczaka w Warszawie, Instytut Zachodni im. Zygmunta Wojciechowskiego w Poznaniu, Polska Agencja Kosmiczna, Centrum Badania Opinii Społecznej, COAR) wniosowała do Prezesa Rady Ministrów, jako organu nadzorującego, o zapewnienie wzmożonych działań nadzorczych ukierunkowanych na eliminowanie stwierdzonych w tych jednostkach nieprawidłowości. Działania takie – jak wskazują kolejne kontrole NIK – są podejmowane. NIK zwraca uwagę na zasadność kontynuowania takiej praktyki i wzmocnienie nadzoru także w odniesieniu do kolejnego – objętego tegoroczną kontrolą – podmiotu, w którym NIK stwierdziła istotne nieprawidłowości, tj. IDR.

4. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W CZĘŚCI 16 – KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW

4.1. DOCHODY BUDŻETOWE

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2021 r.¹⁵ kontrola dochodów budżetowych w części 16 – Kancelaria Prezesa Rady Ministrów została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami z roku ubiegłego oraz badania najwyższej kwotowo zaległości.

W ustawie budżetowej na rok 2021 (przed nowelizacją) dochody budżetu państwa w części 16 zostały zaplanowane w kwocie 1731,0 tys. zł. Po zmianie ustawy budżetowej¹⁶, plan dochodów został ustalony na kwotę 2007,0 tys. zł, z tego dla dysponenta trzeciego stopnia 2003,0 tys. zł i dla dysponenta głównego 4,0 tys. zł.

Dochody w części 16 zrealizowano w kwocie 5873,6 tys. zł, tj. o 192,7% wyższej niż zaplanowano i o 63,9 % wyższej w porównaniu do 2020 r. (3584,0 tys. zł). Wyższe dochody uzyskano głównie z dywidend (1676,0 tys. zł), wpływów z rozliczeń zwrotów z lat ubiegłych (1476,0 tys. zł) oraz z wpływów ze zwrotów niewykorzystanych dotacji oraz płatności (1106,7 tys. zł).

Według sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych, na koniec 2021 r. w części 16 wystąpiły należności pozostałe do zapłaty w kwocie 7439,4 tys. zł, w tym zaległości netto wynosiły 2335,7 tys. zł. W porównaniu do 2020 r. należności wzrosły o 6888,3 tys. zł, a zaległości netto o 1784,5 tys. zł (tj. o 323,8%). Na ogólną kwotę należności składały się m.in. zwroty niewykorzystanych dotacji oraz płatności (1 900,6 tys. zł), czy też z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów w kwocie 391,4 tys. zł i odsetek w kwocie 127,2 tys. zł. Najwyższy wzrost zaległości (o 1 686,3 tys. zł) wystąpił w § 6660¹⁷ i dotyczył Stowarzyszenia Opieki Hospicyjnej Ziemi Częstochowskiej (dalej: Stowarzyszenie). Badanie ww. zaległości wykazało, że 29 października 2019 r. KPRM zawarła umowę, na podstawie której powierzono Stowarzyszeniu realizację zadania publicznego pn. *Rozbudowa budynku usługowego z przystosowaniem do działalności hospicyjnej wraz z konieczną przebudową*. Dotacja udzielona Stowarzyszeniu wyniosła 2516,8 tys. zł. W wyniku kontroli realizacji tego zadania przeprowadzonej w 2020 r. przez Departament Nadzoru i Kontroli KPRM ustalono, że zadanie publiczne nie zostało w pełni wykonane w okresie, który przewidywała umowa. W dniu 29 kwietnia 2021 r. Szef KPRM wydał decyzję zobowiązującą Stowarzyszenie do zwrotu środków uznanych za wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem w wysokości 1686,3 tys. zł. Stowarzyszenie złożyło do KPRM wnioski o ponowne rozpatrzenie sprawy. Szef KPRM decyzją z dnia 10 grudnia 2021 r. utrzymał w mocy zaskarżoną decyzję. 12 stycznia 2022 r. do KPRM wpłynął wniosek Stowarzyszenia w sprawie umorzenia w całości należności wraz z odsetkami. Na dzień zakończenia kontroli NIK toczyło się odrębne postępowanie administracyjne, wszczęte na wniosek Stowarzyszenia, mające na celu ocenę istnienia w niniejszej sprawie przesłanek ważnego interesu zobowiązanego lub interesu publicznego, które stanowiłyby podstawę do zastosowania ulgi w spłacie należności.

Zestawienie dochodów budżetowych w 2021 r. według klasyfikacji budżetowej zostało zawarte w załączniku nr 8.5 do niniejszej informacji.

¹⁵ Na podstawie przeprowadzonej przez NIK analizy ryzyka. Rozszerzone badanie dochodów miało zostać przeprowadzone w częściach budżetowych, gdzie na koniec 2020 r. wystąpiły zaległości powyżej 100 mln zł, a także m.in. gdy sprawozdanie Rb-27 zostało sporządzone niezgodnie z ewidencją księgową lub stwierdzono istotne nieprawidłowości w obszarze dochodów budżetowych w kontrolach przeprowadzonych przez NIK w latach ubiegłych.

¹⁶ Ustawa z dnia 1 października 2021 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2021 (Dz. U. poz. 1900).

¹⁷ Wpływy ze zwrotów dotacji oraz płatności wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ufp pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości, dotyczące dochodów majątkowych.

4.2. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH

4.2.1. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA

Wydatki zrealizowano w kwocie 15 167 074,4 tys. zł, co stanowiło 99,8% planu po zmianach, w tym wydatki niewygasające stanowiły 278 624,9 tys. zł. W porównaniu do roku 2020 wydatki były wyższe o 4 047 976,1 tys. zł, tj. o 36,4%. Wzrost wynikał z finansowania (głównie środkami przeniesionymi do części 16 z rezerwy celowej budżetu państwa) działań podejmowanych w 2021 r. w celu ograniczenia rozprzestrzeniania się epidemii COVID-19, tj. dwukrotnego zasilenia Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na łączną kwotę 14 194 816,0 tys. zł. Fundusz ten został zasilony z części 16 kwotą wyższą w porównaniu do 2020 r. o 4 627 299,7 tys. zł, tj. o 48,4%. Wydatki w cz. 16, bez środków przekazanych na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19, wyniosły 972 258,4 tys. zł. W porównaniu do roku 2020, w którym wydatki, wyłączając środki przekazane na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19, wyniosły 1 551 582,0 tys. zł, wydatki w 2021 r. były niższe o 579 323,6 tys. zł, tj. o 37,3%. Różnica ta wynikała z faktu, że w 2020 r. z części 16 budżetu państwa były finansowane specjalne działania, mające na celu ograniczenie przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się epidemii COVID-19, takie jak: sfinansowanie rządowych Programów #LotDoDomu i #CargoDlaPolski, które m.in. służyły pomocy osobom, które z powodu zakazu wykonywania lotów międzynarodowych nie miały możliwości lub miały utrudniony powrót do kraju oraz sprowadzenia drogą lotniczą towarów służących przeciwdziałaniu COVID-19 (426 615,1 tys. zł), realizacja umów na dostarczenie środków niezbędnych do zapobiegania, przeciwdziałania i zwalczania COVID-19, zawartych z Agencją Rozwoju Przemysłu S.A., KGHM Polska Miedź S.A. i Grupą LOTOS S.A. (687 674,1 tys. zł).

W 2021 r. została utworzona agencja wykonawcza – Rządowa Agencja Rezerw Strategicznych (dalej: RARS), nad którą nadzór sprawuje Prezes Rady Ministrów. W 2021 r. wydatkowano z części 16 na dotacje dla tej Agencji 395 783,0 tys. zł, w tym 240 000,0 tys. zł stanowiły wydatki, które nie wygasają z upływem roku budżetowego 2021. Została również utworzona państwowa jednostka budżetowa – IDR, którego Dyrektor jest dysponentem III stopnia w części 16. Wydatki zrealizowane przez IDR wyniosły 14 977,4 tys. zł, co stanowiło 92,5% planu po zmianach, z tego w 2021 r. wydatkowano 7 810,4 tys. zł, a 7 167,0 tys. zł stanowiły wydatki, które nie wygasły z końcem roku budżetowego.

Ze środków przeniesionych z rezerw budżetu państwa w łącznej kwocie 14 449 819,1 tys. zł wykorzystano 14 393 484,1 tys. zł, tj. 99,6% (łącznie ze środkami przyznanymi dla IDR). Środki z rezerw celowych (bez środków przeznaczonych dla IDR) w kwocie 14 323 233,2 tys. zł zostały wykorzystane w wysokości 14 281 603,7 tys. zł, tj. w 99,7%, a z rezerwy ogólnej w kwocie 109 910,6 tys. zł zostały wykorzystane w wysokości 96 903,0 tys. zł, tj. w 88,2%. Badanie wykorzystania środków przeniesionych z rezerw: celowych i ogólnej w kwocie 14 239 480,5 tys. zł (tj. 98,5% środków przeniesionych z rezerw) wykazało, że zostały one wydatkowane zgodnie z przepisami ufp, na cele wskazane w decyzjach ministra właściwego ds. budżetu państwa. Stosownie do poleceń Prezesa Rady Ministrów utworzenia nowej rezerwy celowej i wpłaty środków do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, kwoty w łącznej wysokości 14 194 816,0 tys. zł zostały w dniach 20 i 31 grudnia 2021 r. wpłacone do obsługującego ten Fundusz Banku Gospodarstwa Krajowego.

W związku z nadmiarem środków Szef KPRM, jako dysponent części 16, na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 2 ufp, podjął cztery decyzje o blokowaniu wydatków budżetu państwa na łączną kwotę 1346,5 tys. zł. Blokad tych w trzech przypadkach dokonano niezwłocznie po wystąpieniu okoliczności przewidzianych w art. 177 ust. 1 ufp. Nadmiar powstał w związku z niższym niż planowano wykorzystaniem środków na współfinansowanie kosztów realizacji projektów w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (dalej: PO WER) oraz niepełnym wykorzystaniem środków i oszczędnościami w zakresie realizacji działań inwestycyjnych KPRM.

Badanie działań podejmowanych w KPRM zmierzających do wydania decyzji o blokowaniu wydatków wykazało, że w jednym przypadku (blokada dotycząca 640,0 tys. zł przeznaczonych na realizację zadania inwestycyjnego „Przebudowa sieci teleinformatycznej w skrzydle A w budynku KPRM”) działania te realizowano ze zwłoką, co w ocenie NIK było działaniem nierzetelnym. Odbiór końcowy robót w ramach realizacji ww. zadania został przeprowadzony 11 sierpnia 2021 r. Tego dnia została również wystawiona przez wykonawcę ostatnia faktura z tytułu płatności za realizację tego zadania. Podjęcie decyzji w sprawie blokowania planowanych wydatków dopiero w dniu 24 listopada 2021 r., mając na uwadze, iż pracownicy KPRM już w sierpniu 2021 r. posiadali wiedzę, że środki te nie zostaną wykorzystane, stanowiło nieuzasadnione opóźnienie uniemożliwiające wykorzystanie tych środków przez ministra właściwego ds. budżetu państwa w okresie do dnia 24 listopada 2021 r. na inny cel.

Dyrektor Generalny KPRM wyjaśniając przyczynę opóźnienia w podjęciu decyzji o blokadzie ww. wydatków wskazał na bardzo dużą liczbę wniosków, decyzji, zmian planu oraz sprawozdań, które wpłynęły do służb finansowych KPRM w IV kwartale 2021 r.

W ocenie NIK, do Dyrektora Generalnego należy taka organizacja pracy urzędu, aby większa liczba wniosków, propozycji zmian, sprawozdań itp., nie powodowała istotnych opóźnień w podejmowaniu decyzji.

W 2021 r. ze środków, które nie wygasły z upływem roku 2020 wydatkowano 282 410,7 tys. zł, co stanowiło 67,4% planu (419 064,5 tys. zł). Wydatki te zostały poniesione głównie (270 691,4 tys. zł) na realizację zadań związanych z nabywaniem i dostarczaniem do podmiotów wskazanych przez Ministra Zdrowia produktów ochrony osobistej, a także nabywaniem produktów leczniczych, wyrobów medycznych służących przeciwdziałaniu rozprzestrzeniania się COVID-19. Przyczyną niepełnego wydatkowania środków było m.in. niższe wykonanie wydatków związanych z nabywaniem produktów niezbędnych do przeciwdziałania COVID-19, a także niepełna realizacja zadań wynikająca z panującej epidemii. Środki z wydatków niewygasających z upływem roku 2020 zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, tj. na zadania określone w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2020 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2020 nie wygasają z upływem roku budżetowego¹⁸ oraz przed upływem terminu, o którym mowa w art. 21 ust. 6 ustawy z dnia 7 października 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w celu przeciwdziałania społeczno-gospodarczym skutkom COVID-19¹⁹, tj. do 30 listopada 2021 r. Niewykorzystane środki zostały zwrócone terminowo.

Wydatki niewygasające z upływem 2021 r. wyniosły 278 624,9 tys. zł i dotyczyły zadań zaplanowanych do wykonania w 2021 r., przy czym część z nich została zaplanowana w wyniku nowelizacji ustawy budżetowej. Największą kwotę (240 000,0 tys. zł) stanowiła dotacja celowa dla RARS na realizację zadań związanych z rezerwami strategicznymi²⁰. Środki te były przeznaczone na wspieranie rehabilitacji osób niepełnosprawnych, o której mowa w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych²¹. Przedłużenie realizacji zadania i związanych z nim wydatków wynikało z konieczności przeprowadzenia nowelizacji ww. ustawy. Ponadto do wydatków niewygasających przeniesiono m.in. środki na realizację zadań, które nie mogły zostać ukończone w 2021 r., z uwagi na panującą epidemię. Na wydatki, które nie wygasają z upływem roku 2021 r. przeniesiono również środki z funduszu motywacyjnego²².

Zestawienie wydatków budżetu państwa w 2021 r., według klasyfikacji budżetowej, zostało zawarte w załączniku nr 8.6 do niniejszej informacji.

Wydatki w części 16 według grup ekonomicznych przedstawiały się następująco:

Na **dotacje** (bez dotacji zaliczonych do wydatków majątkowych) wydatkowano 14 857 820,0 tys. zł (98,0% wydatków w części), co stanowiło 99,9% planu po zmianach (14 867 657,9 tys. zł). W porównaniu do 2020 r. wydatki te były wyższe o 5 078 979,5 tys. zł, tj. o 51,9%, głównie w związku z wpłatą do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 środków przeniesionych z rezerwy celowej. W ramach dotacji celowych, oprócz wpłaty do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, m.in. wydatkowano 76 055,0 tys. zł (99,0% planu po zmianach) dla NIW-CRSO²³ na dofinansowanie zadań realizowanych w ramach Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021–2030.

¹⁸ Dz. U. poz. 2422.

¹⁹ Dz. U. poz. 1747.

²⁰ Na kwotę 240 000,0 tys. zł składają się dwa zadania znajdujące się w wykazie wydatków budżetu państwa, które w 2021 r. nie wygasają z upływem roku budżetowego, stanowiącego załącznik nr do rozporządzenia Rady Ministrów z 21 grudnia 2021 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w 2021 r. nie wygasają z upływem roku budżetowego (Dz. U. poz. 2407): zadanie nr 177 – kwota 40 000,0 tys. zł oraz zadanie nr 178 – kwota 200 000,0 tys. zł.

²¹ Dz. U. z 2021 r. poz. 573, ze zm.

²² Ustawa z dnia 14 października 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021 oraz ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego – art. 1 pkt 6 (Dz. U. poz. 1901). Wydatkowanie środków na dodatki motywacyjne nastąpi w terminie do dnia 30 listopada 2022 r., tj. w terminie określonym w art. 20a ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1535, ze zm.)

²³ Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego.

Badanie próby wydatków na dotacje w kwocie 14 307 872,2 tys. zł wykazało, że znacząca część tej kwoty (14 194 816,0 tys. zł) została zgodnie z dyspozycją prezesa Rady Ministrów przekazana do Banku Gospodarstwa Krajowego jako wpłata do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19.

Badanie dziewięciu zadań dofinansowanych dotacjami celowymi na łączną kwotę 33 770,5 tys. zł wykazało, że dotacje przekazano na podstawie umów sporządzonych zgodnie z wymogami określonymi w art. 150 i 151 ust. 2 ufp. Dotacji udzielano na podstawie art. 11b udpp, w szczególnym trybie bez konkursu ofert, co w ocenie NIK obligowało dysponenta środków publicznych do zachowania szczególnej staranności dla zapewnienia udokumentowania i transparentności procesu wyboru ofert realizacji zadania publicznego.

W przypadku trzech zadań rekomendowanych do dofinansowania dotacją przez Pełnomocnika Rządu do spraw Polonii i Polaków za Granicą, każdorazowo realizowano działania przewidziane w procedurze udzielania dotacji celowych przyjętej w KPRM, zapewniając tym samym przejrzystość procesu wyboru ofert.

Natomiast w przypadku wszystkich sześciu badanych zadań na łączną kwotę 31 171,6 tys. zł, rekomendowanych przez Szefa KPRM, procedura nie była przestrzegana, tj. w sześciu przypadkach na notatkach powołanego przez Dyrektora Generalnego KPRM Zespołu do spraw oceny ofert realizacji zadania publicznego nie zawarto dla Szefa KPRM rekomendacji w przedmiocie zlecenia realizacji zadania publicznego wskazanego w rozpatrywanej ofercie albo odmowy zlecenia tego zadania, a w dwóch przypadkach Szef KPRM nie odniósł się pisemnie do opinii Zespołu do spraw rozpatrywania ofert, co do zlecenia lub odmowy zlecenia realizacji zadania.

Podobnie jak w latach ubiegłych ustalono, że dwie oferty (z powyższych sześciu badanych), w ocenie większości członków Zespołu, nie spełniały przesłanek określonych w art. 11b udpp. I tak:

1) W przypadku oferty złożonej przez Fundację Lux Veritatis na realizację zadania publicznego Park Pamięci Narodowej w Toruniu – budowa postumentów ku czci Polaków ratujących Żydów w czasie II wojny światowej i utworzenie wystawy czasowej, Zespół zwrócił uwagę na cykliczne finansowanie tego zadania z ogólnej rezerwy budżetowej. Zespół podkreślił w notatce, że Prezes Rady Ministrów udzielił oferentowi wsparcia na realizację poprzednich etapów w łącznej wysokości 8000,0 tys. zł, a inwestycja w dużej części została sfinansowana ze środków publicznych. Ponadto zwrócono uwagę, że zadanie ma charakter planowej inwestycji (kontynuacji), nie można zatem mówić o konieczności podjęcia pilnej, mającej na celu uniknięcie poważnych strat, interwencji przez Prezesa Rady Ministrów;

2) W ofercie złożonej przez Fundację Warsaw Enterprise Institute na realizację zadania publicznego Uczciwy VAT – zysk dla wszystkich, wątpliwości Zespołu budziło ryczałtowe przedstawienie kalkulacji kosztów oraz ich znaczna wysokość – zwłaszcza na: kampanię w kanale radiowym – 706,0 tys. zł, kampanię w kanale outdoor – 762,6 tys. zł, kampanię w kanale internetowym – 615,0 tys. zł, kampanię w prasie – 300,0 tys. zł, jak również brak określenia ilości emisji, billboardów, spotów czy banerów i reklam, konkretnych stacji radiowych, długości emisji spotów radiowych, ilości artykułów w prasie wraz ze wskazaniem tytułów, w których się ukażą etc. Podkreślono też brak uzasadnienia potrzeby organizacji konferencji oraz jej wysokich kosztów (235,0 tys. zł) oraz filmu reportażowego z przebiegu konferencji (60,0 tys. zł).

NIK zauważyła, że z przyjętej w KPRM procedury A1.9.2 jednoznacznie wynika, że Zespół powinien rekomendować Szefowi KPRM decyzję w przedmiocie zlecenia lub nie realizacji zadania publicznego i w jaki sposób Szef KPRM powinien udokumentować swoje stanowisko co do zaproponowanych rekomendacji.

Stwierdzona w obecnej kontroli nieprawidłowość oznacza, że nie został zrealizowany wniosek NIK o przestrzeganie ustalonych w KPRM procedur dotyczących udzielania dotacji na realizację zadań publicznych w trybie art. 11b udpp, sformułowany po kontroli wykonania budżetu państwa w 2020 r. w części 16.

Zdaniem NIK, dysponowanie środkami publicznymi, w szczególności przyznawanymi organizacjom pożytku publicznego, powinno zawsze odbywać się na podstawie odpowiednich procedur, być transparentne i udokumentowane.

Świadczenia na rzecz osób fizycznych wyniosły 5180,8 tys. zł (0,03% wydatków w części), co stanowiło 91,9% planu po zmianach. W porównaniu do 2020 r. (2706,9 tys. zł) wydatki te były wyższe o 2473,9 tys. zł, tj. o 91,4%. Poniesiono je m.in. na nagrody Prezesa Rady Ministrów za osiągnięcia naukowe, artystyczne, wyróżniające się rozprawy doktorskie (2130,0 tys. zł), a także na nagrody specjalne Prezesa Rady Ministrów dla osób zaangażowanych w operację „Zumbach”

w Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej oraz w akcję ogólnokrajowego testowania w Republice Słowackiej (670,0 tys. zł).

Wydatki bieżące jednostek budżetowych wyniosły 223 402,0 tys. zł (1,47% wydatków w części), co stanowiło 93,5% planu po zmianach. W porównaniu do 2020 r. (1 305 185,9 tys. zł) wydatki były niższe o 1 081 783,9 tys. zł, tj. o 82,9%, głównie w związku ze zmniejszeniem finansowania dodatkowych zadań dotyczących przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się COVID-19, takich jak Program #LotDoDomu, zakupy produktów leczniczych, wyrobów medycznych, surowców, które w poprzednim roku były finansowane z rezerw celowych budżetu państwa. Dominującą pozycję w tej grupie stanowiły wydatki na zakupy towarów i usług (95 314,5 tys. zł) oraz na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń (122 660,3 tys. zł).

Według danych wykazanych w rocznym sprawozdaniu Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach, przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego wyniosło 11 053,2 zł i w porównaniu do roku 2020 zwiększyło się o 1924,1 zł, tj. o 21,1%. Zwiększenie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w 2021 r. w porównaniu do 2020 r. wynikało głównie z podwyżek wynagrodzeń i środków na nagrody, jak również z otrzymania dodatkowych środków z przeznaczeniem na specjalne dodatki motywacyjne.

Stan zatrudnienia w KPRM na koniec 2021 r.²⁴ wyniósł 725 osób i w porównaniu do roku 2020 zwiększył się o 36 osób. Zwiększenie stanu zatrudnienia wynikało z realizacji przez KPRM nowych zadań i utworzenia nowych departamentów²⁵. Nowe zadania dotyczyły m.in. opracowywania dokumentów związanych z poprawą jakości działania organów administracji w zakresie ochrony praw dzieci, zwiększenia ochrony praw człowieka, prowadzenia analiz prawnych w tym zakresie w krajach UE, obsługi organizacyjnej i kancelaryjno-biurowej Wiceprezesa Rady Ministrów. Kontynuowana była też koordynacja przez KPRM Narodowego Programu Szczepień. Wzrosła również liczba jednostek organizacyjnych podległych i nadzorowanych przez Kancelarię.

Dane o zatrudnieniu i wynagrodzeniach w 2021 r. zostały zawarte w załączniku nr 8.7 do niniejszej informacji.

Wydatki majątkowe zrealizowano w kwocie 80 671,7 tys. zł, co stanowiło 0,53% wydatków w części i 96,3% planu po zmianach. W porównaniu do 2020 r. (32 365,0 tys. zł) wydatki te były wyższe o 48 306,7 tys. zł, tj. o 149,3%. Plan rzeczowo-finansowy inwestycji KPRM zakładał realizację czternastu zadań za 7240,0 tys. zł. W trakcie roku do planu wprowadzono sześć nowych zadań za 3986,2 tys. zł i zrezygnowano z czterech za 982,0 tys. zł. Zmniejszono, łącznie o 1356,2 tys. zł wartość ośmiu zadań, a w przypadku jednego zwiększono jego wartość o 52,9 tys. zł. Zmiany w planie rzeczowo-finansowym wynikały z weryfikacji najpilniejszych potrzeb inwestycyjnych KPRM (również zakupów związanymi z przeciwdziałaniem rozszerzania się epidemii COVID-19 w ramach posiadanych środków) oraz przesunięć realizacji zadań spowodowanych m.in. epidemią.

Oprócz realizacji własnych inwestycji, KPRM udzielała wsparcia w formie dotacji celowych, na realizację inwestycji i zakupów inwestycyjnych dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych oraz dla NIW-CRSO.

Zobowiązania²⁶ w części 16 na koniec 2021 r. wynosiły 17 449,3 tys. zł i były niższe o 51 377,1 tys. zł (o 74,6%) niż kwota zobowiązań na koniec 2020 r. Zobowiązania dotyczyły głównie wydatków z tytułu wynagrodzeń, ubezpieczeń i innych świadczeń (związanych z wypłatą dodatkowego wynagrodzenia rocznego), a także z tytułu dostaw i usług. Zobowiązania wymagalne na koniec 2021 r. nie wystąpiły.

Szczegółowym badaniem objęto prawidłowość realizacji wydatków budżetu państwa w kwocie 25 907,8 tys. zł (bieżące 23 153,6 tys. zł, majątkowe 2645,4 tys. zł i świadczenia na rzecz osób fizycznych 108,8 tys. zł), na podstawie próby wydatków poniesionych w 2021 r. w KPRM, która stanowiła 11,7% wydatków dysponenta III stopnia – KPRM w części 16. Badaniem objęto prawidłowość stosowania procedur określonych w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych²⁷ (dalej: pzp) oraz npzp w odniesieniu do pięciu postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, których łączna wartość wyniosła 5907,5 tys. zł, na realizację których

²⁴ Sprawozdanie Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach w jednostce budżetowej za okres od początku roku do końca kwartału IV 2021 r.

²⁵ Departamentu Praw Obywatelskich i Tożsamości Europejskiej, Biura Wiceprezesa Rady Ministrów, Departamentu Współpracy z Samorządem, Zespołu do spraw nadzoru nad Rządową Agencją Rezerw Strategicznych, Sekretariatu Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

²⁶ Według danych wykazanych w sprawozdaniu Rb-28.

²⁷ Dz. U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm.

wydatkowano kwotę 4329,5 tys. zł, z tego: zamówienie antycovidowe²⁸ – Usługa pocztowa niepowszechna druku bezadresowego w obrocie krajowym dot. zapobiegania, przeciwdziałania i zwalczania COVID-19, w tym szczepionki przeciw COVID-19 – o wartości brutto 3112,3 tys. zł; jedno postępowanie, do którego miały zastosowanie przepisy pzp dotyczące przetargu nieograniczonego – Świadczenie usług organizacji i kompleksowej obsługi wydarzeń – o wartości brutto 2460,0 tys. zł oraz trzy postępowania, do których nie miały zastosowania przepisy npzp (na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 1): zakup maseczek ochronnych na potrzeby KPRM w związku ze stanem epidemii – o wartości brutto 159,8 tys. zł, zakup 90 szt. albumu „Niepodległa 1918–2018” – o wartości brutto 18,0 tys. zł, usługa doradztwa wizerunkowego dla kierownictwa KPRM w trakcie oficjalnych spotkań krajowych i zagranicznych – o wartości brutto 157,4 tys. zł.

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że poza opisanymi poniżej nieprawidłowościami, wydatków dokonywano zgodnie z przepisami, planem finansowym oraz zawartymi umowami, na zadania służące realizacji celów jednostki oraz przy zachowaniu prawidłowych trybów udzielania zamówień publicznych.

Stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Dyrektor Centrum Informacyjnego Rządu (dalej: CIR) przekroczył zakres upoważnienia do zaciągania zobowiązań, zawarty w § 14 ust. 1 Regulaminu organizacyjnego Kancelarii Prezesa Rady Ministrów i naruszył pkt II.2.1 procedury B3.3.3 Udzielanie zamówień, przy zawieraniu pięciu z 10 zbadanych umów na łączną kwotę 2251,8 tys. zł na zakup czasu antenowego w telewizji i radiu, a także zakup przestrzeni reklamowej w prasie i internecie w celu publikacji materiałów informacyjnych dotyczących kampanii społecznej nt. Polskiego Ładu. Ustalono, że do ww. umów załączono upoważnienie do zawierania umów dotyczących koronawirusa COVID-19 z dnia 9 marca 2020 r., do wartości wskazanej w zaakceptowanych przez Dyrektora Generalnego wnioskach o udzielenie zamówienia publicznego (procedura B3.3.2 – Przygotowanie do udzielania zamówień dot. karty procesu B3.3 w wersji 3.0 z 2 stycznia 2019 r.). Powyższe upoważnienie nie obejmowało swoim zakresem publikacji materiałów informacyjnych dotyczących kampanii społecznej nt. Polskiego Ładu. Jak wyjaśniono, do umów omyłkowo załączono niewłaściwe upoważnienie. Wyjaśniono też, że kwestia ta wynikała już przy przygotowywaniu kolejnych umów i właściwe upoważnienie do podejmowania, w imieniu Dyrektora Generalnego KPRM, czynności związanych z udzieleniem zamówień dot. zakupu czasu antenowego lub audycji od dostawców audiowizualnych lub radiowych usług medialnych zostało udzielone przez Dyrektora Generalnego KPRM. W tym upoważnieniu zostały również potwierdzone wszystkie czynności dokonane przed dniem jego udzielenia.

2. Dysponent części 16 budżetu państwa wprowadził na etapie prac planistycznych związanych z nowelizacją ustawy budżetowej na 2021 r. wydatki w kwocie 200 000,0 tys. zł z przeznaczeniem na zwiększenie dotacji celowej dla RARS, na realizację zadań wspierających proces rehabilitacji osób niepełnosprawnych, określonych w art. 7 ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, mimo że ze względu na potrzebę zmiany tej ustawy nie było możliwości zrealizowania tych zadań, a tym samym wydatkowania środków finansowych w 2021 r. Dysponent cz. 16 budżetu państwa pismem z dnia 16 września 2021 r. zwrócił się do Ministra Finansów o zwiększenie wydatków w zakresie budżetu cz. 16 – KPRM o kwotę 200 000,0 tys. zł z przeznaczeniem na dotację dla RARS. W uzasadnieniu stwierdził m.in., że planowane jest uruchomienie systemu, w którym powinna być dostępna cała gama przedmiotów na potrzeby osób z niepełnosprawnościami. W wyniku nowelizacji ustawy budżetowej, plan wydatków części 16 został zwiększony o wnioskowaną kwotę. W grudniu 2021 r. kwota w wysokości 200 000,0 tys. zł została zgłoszona do Ministra Finansów do wpisania do wykazu wydatków, które nie wygasają z upływem roku 2021. W uzasadnieniu wskazano, że wydłużenie terminu realizacji przedmiotowego zadania i związanych z nim wydatków wynika z konieczności przeprowadzenia nowelizacji ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Kwota ta została ujęta w załączniku nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku budżetowego. NIK stwierdziła, że takie działanie świadczyło o nierzetelnym planowaniu wydatków na etapie prac nad nowelizacją ustawy budżetowej. Wydatki na realizację tego zadania powinny być zaplanowane w budżecie cz. 16 na rok 2022, skoro we wniosku o przeniesienie na wydatki niewygasające

²⁸ Pod pojęciem zamówień antycovidowych należy rozumieć zamówienia publiczne niezbędne do przeciwdziałania COVID-19, zamówienia publiczne udzielane w związku z zapobieganiem lub zwalczaniem epidemii wywoływanej zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 oraz inne zamówienia, do udzielenia których, na mocy przepisów tarcz antykrzysowych, nie było obowiązku stosowania pzp (np. zamówienia, o których mowa w art. 6 ust. 2, art. 15za ustawy o przeciwdziałaniu COVID-19).

stwierdzono, że aby zadania mogły być realizowane, a w rezultacie by możliwe było wykonanie wydatków przez RARS, potrzebne są zmiany w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, to w pierwszej kolejności powinny być te zmiany wprowadzone, a w następstwie wprowadzenia niezbędnych zmian prawnych, dysponent części budżetowej powinien występować z wnioskami o zwiększenie ponoszonych wydatków w ramach danej części. NIK wskazała, że równolegle do procedowanej zmiany ustawy budżetowej na rok 2021 r. prowadzone były prace planistyczne nad budżetem roku 2022. Mając na uwadze powyższe okoliczności, w ocenie NIK, nie było możliwe faktyczne rozpoczęcie działań w 2021 r. w zakresie zadania, na które te środki zostały zaplanowane. Do dnia zakończenia kontroli NIK, nie przedłożono w tej kwestii wyjaśnień.

3. KPRM podpisała umowy z COAR w lutym 2021 roku, tj. miesiąc po rozpoczęciu świadczenia przez COAR usług w zakresie administrowania i zarządzania nieruchomościami oraz świadczenia usług przewozu, co było działaniem nierzetelnym. Umowa w zakresie świadczenia usług administrowania i zarządzania nieruchomościami, została zawarta pomiędzy KPRM a COAR w dniu 10 lutego 2021 r. na czas określony od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 r. Umowa w zakresie świadczenia usług przewozu osób i rzeczy została zawarta pomiędzy KPRM a COAR w dniu 1 lutego 2021 r. na czas określony od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2021 r. W umowach tych została określona wysokość wynagrodzenia z tytułu świadczonych usług. Zdaniem NIK, umowy na świadczenie ww. usług powinny zostać podpisane przed dniem rozpoczęcia ich świadczenia. Podpisanie umów, w których określono wysokość wynagrodzenia dla COAR z tytułu świadczonych usług, miesiąc po rozpoczęciu ich świadczenia powodowało, że do czasu ich podpisania KPRM nie miała wiedzy odnośnie wysokości środków, jakie będzie wydatkowała z tytułu świadczenia usług zleconych przed dniem podpisania umów. Z wyjaśnień Dyrektora Generalnego KPRM wynika m.in., że na podpisanie umów po rozpoczęciu świadczenia przedmiotowych usług przez COAR miały wpływ m.in. panująca sytuacja epidemiologiczna, dodatkowe obciążenie zadaniami związanymi z przeprowadzanymi inwentaryzacjami realizowanymi na przełomie roku 2020 i 2021, negocjowanie wynagrodzenia dla COAR, nieobecność jednego z dwóch pracowników realizujących zadania z tego zakresu. W ocenie NIK, podpisanie umów po rozpoczęciu świadczenia usług było nierzetelne, gdyż KPRM nie miała jeszcze wiedzy co do ostatecznej wysokości wynagrodzenia, z uwagi na toczące się po rozpoczęciu świadczenia usług negocjacje w sprawie postanowień umów dotyczących tej kwestii.

4. W przypadku sześciu z 45 badanych dowodów księgowych, na łączną kwotę 4802,2 tys. zł, nierzetelnie sporządzono formularze do ich opisu. W formularzach tych wskazano błędną podstawę prawną udzielonego zamówienia, którego dotyczył dowód księgowy. Zgodnie z Instrukcją obiegu i kontroli dokumentów księgowych w KPRM²⁹, dowody księgowe stanowiące podstawę do zapłaty, poddawane są różnym rodzajom kontroli mających na celu ustalenie prawidłowości operacji gospodarczych przedstawionych w dowodach księgowych oraz prawidłowości zawartych w nich danych (§ 5 ust. 1 Instrukcji).

5. Przy udzieleniu zamówienia publicznego na usługi doradztwa wizerunkowego dla kierownictwa KPRM na łączną kwotę 108,7 tys. zł odstąpiono od przeprowadzenia badania rynku, pomimo że w uzasadnieniu wniosku o udzielenie tego zamówienia podano, że: *nie przewiduje się odstąpienia od badania rynku lub wykonania badania rynku niezgodnie z procedurą*. Nie sporządzono również notatki uzasadniającej brak przeprowadzenia badania rynku. Było to niezgodne z Kartą procesu B.3.3, procedurą B3.3.2 w wersji 4.0. Zgodnie z ww. procedurą, do sporządzenia wniosku o udzielenie zamówienia publicznego, konieczne było przeprowadzenie badania rynku z zastosowaniem kryterium społecznego o wadze nie mniejszej niż 20% oraz pozyskanie co najmniej trzech ofert na realizację zamówienia. Zdaniem Dyrektora Generalnego KPRM z uwagi na charakter usługi, badanie rynku było niemożliwe. W ocenie NIK, rozeznanie rynku było możliwe, a brak jego rozeznania nie dawał gwarancji, czy dokonano wyboru najkorzystniejszej oferty.

6. W 2021 r. przy wyborze wykonawcy na udzielenie zamówienia publicznego poniżej 30 tys. euro na zakup maseczek ochronnych, w siedmiu z 12 udzielonych zamówień na łączną kwotę 64,7 tys. zł nie przestrzegano procedury B 3.3.2 w zakresie dokumentowania przeprowadzenia badania rynku przy wyborze wykonawcy. Zgodnie z ww. procedurą, komórka realizująca wniosek była zobowiązana gromadzić dokumentację z badania rynku. Jak wyjaśnił Dyrektor Generalny KPRM, sformalizowanie procesu zakupowego spowodowałoby opóźnienie w podejmowaniu decyzji, co z kolei wobec ogromnej dynamiki tego rynku niweczyłoby możliwość dokonania tych niezbędnych zakupów. W ocenie NIK, brak udokumentowania rozeznania rynku czyni cały proces zamówienia publicznego

²⁹ Instrukcja obiegu i kontroli dokumentów stanowi załącznik nr 1 do karty procesu B4.4.

nietransparentnym i budzi uzasadnioną wątpliwość, czy faktycznie dokonano badania rynku oraz czy dokonano wyboru najkorzystniejszej oferty.

Ponadto w trakcie kontroli NIK ustalono, że KPRM nie zapewniła Instytutowi De Republica środków niezbędnych do realizacji zadań statutowych w pierwszych miesiącach jego funkcjonowania, co w ocenie NIK było działaniem nierzetelnym.

Na podstawie art. 13 ust. 1 i 2 ufp, zarządzeniem nr 12 Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2021 r.³⁰ została utworzona jednostka budżetowa – IDR, której Dyrektor jest dysponentem środków budżetu państwa trzeciego stopnia podległym bezpośrednio dysponentowi części 16. Szczegółowy zakres działania Instytutu został określony w statucie, stanowiącym załącznik do ww. zarządzenia. Zgodnie z § 1 ust. 2 ww. zarządzenia, IDR miał rozpocząć funkcjonowanie z dniem 22 lutego 2021 r. Ponadto, zgodnie z art. 12 ust. 2 w zw. z art. 13 ust. 4 ufp, tworząc jednostkę budżetową organ nadaje jej statut oraz określa mienie przekazywane tej jednostce w zarząd.

Ustalono, że KPRM nie przekazała Instytutowi mienia w postaci lokalu na siedzibę, jak też niezbędnego wyposażenia. Pan Łukasz Schreiber, Minister – Członek Rady Ministrów wyjaśnił m.in., że KPRM nie dysponowała mieniem, które można było przekazać Instytutowi na potrzeby podstawowej działalności (...) IDR został wyposażony w odpowiedni budżet, niezbędny do samoorganizacji, w tym nabycia mienia.

Szef KPRM zatwierdził plan finansowy dochodów i wydatków Instytutu na 2021 r. w dniu 18 maja 2021 r., a pierwsze środki zostały przekazane IDR 25 czerwca 2021 r., tj. dopiero po upływie ponad czterech miesięcy od dnia, w którym miał rozpocząć funkcjonowanie IDR. Skutkiem tego był brak możliwości prowadzenia działalności statutowej w pierwszych miesiącach od powołania IDR. Wypłata wynagrodzeń dla Dyrektora oraz Członków Rady Naukowej IDR (powołanych w marcu 2021 r.) nastąpiła dopiero odpowiednio w czerwcu i w lipcu 2021 r.

Pan Łukasz Schreiber, Minister – Członek Rady Ministrów wyjaśnił m.in., że ustalenie daty rozpoczęcia działalności Instytutu na 22 lutego 2021 r. umożliwiało niezwłoczne powołanie kierownictwa IDR, a tym samym umożliwiało podjęcie prac zmierzających do opracowania zestawienia wydatków bieżących i majątkowych, a w konsekwencji także planu finansowego. W okresie od utworzenia Instytutu do czasu faktycznego rozpoczęcia działalności statutowej, kierownictwo tego Instytutu podejmowało konieczne działania organizacyjne, w tym prowadzące do pozyskania lokalu na siedzibę Instytutu, przy uwzględnieniu potrzeb Instytutu wynikających z planowanej do zatrudnienia liczby pracowników oraz z przedmiotu działalności. W okresie od 22 lutego 2021 r. do 25 czerwca 2021 r. IDR wspólnie z Kancelarią oraz z Ministerstwem Finansów prowadził działania zmierzające do uruchomienia środków z odpowiednich rezerw budżetu państwa, które następnie umożliwiły nabycie mienia.

Ponadto podał m.in., że immanentną częścią składową działalności każdej jednostki budżetowej jest także administracyjna oraz finansowa obsługa jej zadań merytorycznych. W okresie od 22 lutego 2021 r. do dnia pozyskania środków finansowych koniecznych do prowadzenia działalności w IDR toczyły się prace organizacyjno-administracyjne. Jednym z ich podstawowych elementów było opracowywanie zestawienia wydatków bieżących i majątkowych IDR na rok 2021 i następnie, na jego podstawie, planu finansowego dochodów i wydatków IDR na rok 2021. IDR został wyposażony w środki finansowe, które pozwoliły mu na samodzielne nabycie koniecznego mienia. Takie działanie pozwoliło na dokonanie zakupów z zachowaniem kryteriów celowości i gospodarności, ponieważ powołane kierownictwo IDR mogło precyzyjnie określić składniki mienia niezbędne do prowadzenia działalności statutowej. Zestawienie wydatków bieżących i majątkowych IDR na rok 2021, zostało opracowane staraniem kierownictwa IDR. Podstawę dla poszczególnych rodzajów oraz wysokości wydatków stanowiły zidentyfikowane potrzeby IDR, mierzone planowaną liczbą pracowników, tj. docelowo 30 etatów określonych w OSR do zarządzenia nr 12 Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2021 r. w sprawie utworzenia IDR, jak również obowiązkiem realizacji powierzonych tym aktem prawnym zadań, których szczegółowy przedmiot, zakres, sposób tworzenia i wykonania, pozostawał do decyzji Dyrektora i Zastępcy Dyrektora tego Instytutu – w ramach statutowej działalności, przy jednoczesnym uwzględnieniu możliwości personalno-organizacyjnych oraz czasu, w którym miały być one wykonane.

³⁰ Zarządzenie Nr 12 Prezesa Rady Ministrów z 16 lutego 2021 r. w sprawie utworzenia Instytutu De Republica (M.P. z 2022 r. poz. 384).

NIK zauważyła, że żadna jednostka organizacyjna nie może wypełniać swoich obowiązków statutowych bez substratu majątkowego, niezbędnego do realizacji zadań³¹. Brak jego zapewnienia w pierwszych miesiącach funkcjonowania Instytutu skutkowało zwłoką w faktycznym rozpoczęciu działalności statutowej przez IDR.

W wyniku odrębnej kontroli przeprowadzonej w IDR ustalono, że Instytut otrzymał decyzje o przyznaniu środków finansowych z rezerw w łącznej wysokości 16 027,8 tys. zł, z tego: 4 czerwca 2021 r. z rezerwy celowej budżetu państwa – 2971,4 tys. zł na sfinansowanie wynagrodzeń pracowników wraz z pochodnymi³² oraz 2 lipca 2021 r. z rezerwy ogólnej – 13 056,4 tys. zł na działalność statutową IDR³³. W trakcie roku wydatki IDR zostały zwiększone o 167,0 tys. zł z przeznaczeniem na wynagrodzenia i pochodne w ramach „Dodatkowego funduszu motywacyjnego” w wyniku wprowadzenia zmian w budżecie państwa na 2021 r. w związku ustawą z dnia 1 października 2021 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2021. Wydatki zrealizowane przez IDR wyniosły 14 977,4 tys. zł, co stanowiło 92,5% planu po zmianach, z tego w 2021 r. wydatkowano 7810,4 tys. zł, a 7167,0 tys. zł stanowiły wydatki, które nie wygasły z końcem roku budżetowego. Dyrektor IDR wyjaśnił, że niezrealizowanie zaplanowanych wydatków wynikało m.in. z późnego przyznania środków finansowych, niskiego stanu zatrudnienia, braku realizacji wszystkich zadań z powodu epidemii COVID-19.

W Instytucie szczegółowym badaniem objęto realizację wydatków na łączną kwotę 3055,6 tys. zł³⁴ (w tym 562,5 tys. zł stanowiły wydatki majątkowe), tj. 20,4% wydatków IDR³⁵. W ramach badania próby wydatków skontrolowano prawidłowość stosowania procedur określonych w ustawie npzp i regulacjach wewnętrznych Instytutu w odniesieniu do jednego zamówienia udzielonego w trybie podstawowym z możliwością negocjacji na dostawę dwóch samochodów osobowych o wartości 398,0 tys. zł oraz w odniesieniu do dwóch postępowań o wartości poniżej 130 tys. zł dotyczących zakupu reklamy w mediach i zakupu leżaków i stolików z logo IDR o łącznej wartości 154,0 tys. zł.

W wyniku przeprowadzonych badań ustalono, że poza stwierdzonymi nieprawidłowościami, wydatków dokonywano zgodnie z przepisami, planem finansowym oraz zawartymi umowami, przy zachowaniu prawidłowych trybów udzielania zamówień publicznych.

W trakcie kontroli w IDR stwierdzono m.in. następujące nieprawidłowości:

1. Dyrektor Instytutu zawierając 12 maja 2021 r. umowę najmu lokalu przy ul. Belwederskiej 23 w Warszawie, zaciągnął zobowiązanie finansowe na kwotę 651,9 tys. zł, pomimo nieposiadania zatwierdzonego planu finansowego, co było niezgodne z zasadami zaciągania zobowiązań przez jednostki sektora finansów publicznych określonymi w art. 46 ust. 1 ufp. Zatwierdzenie planu finansowego dochodów i wydatków IDR przez dysponenta części 16 KPRM nastąpiło 18 maja 2021 r. Dyrektor IDR wyjaśnił, że działania związane z tworzeniem jednostki wykonywane były pod presją czasu, a ponieważ lokal wymagał częściowej adaptacji uznano, że podczas oczekiwania na środki z rezerwy równoległe będzie toczyła się adaptacja lokalu.

2. IDR w sposób niecelowy, naruszając art. 44 ust. 3 pkt 1 lit. b ufp dokonał w 2021 r. wydatków w łącznej kwocie 876,2 tys. zł (28,6% badanych wydatków) na materiały identyfikacyjno-promocyjne z logo IDR (m.in. kubki, długopisy, torby drelichowe, czekoladki, miody, pierniki, leżaki), opakowania prezentowe, sprzęt fotograficzny, usługi makijażu oraz ozdoby choinkowe³⁶. Ww. zakupy nie miały zasadniczego związku z prowadzeniem działalności wydawniczej i dokumentacyjnej, promowaniem w Polsce i za granicą polskich publikacji naukowych i nie były niezbędne do skutecznego i prawidłowego realizowania zadań statutowych Instytutu. W ocenie Dyrektora IDR, wyżej wymienione zakupy stanowiły narzędzia do realizacji zadania statutowego. Zdaniem NIK, celowość dokonywania wydatków należy rozpatrywać w kontekście wyznaczonych do realizacji zadań

³¹ Uzasadnienie wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 26 maja 2015 r. (I OSK 372/15).

³² Decyzja nr MF/FS3.4143.3.115.2021.MF.1593 Ministra Finansów z 4 czerwca 2021 r. wydana na podstawie art. 154 ufp w sprawie zmian w budżecie państwa na rok 2021 w wydatkach w części 16 dział 750 rozdział 75095 z 56 pozycji rezerwy.

³³ Decyzja nr MF/FS3.4143.3.127.2021.MF.1896 Ministra Finansów z 2 lipca 2021 r. na podstawie art. 155 ufp w sprawie zmian w budżecie państwa na rok 2021 w wydatkach w części 16 dział 750 rozdział 75095 z 81 pozycji rezerwy.

³⁴ Z rezerwy ogólnej.

³⁵ Łącznie z wydatkami niewygasającymi w 2021 r.

³⁶ Zakup m.in.: 5000 kubków i filiżanek z logo IDR o wartości 99,9 tys. zł, 8000 długopisów i ołówków o wartości 61,0 tys. zł, 4000 toreb drelichowych o wartości 135,6 tys. zł, pudełek prezentowych o wartości 71,5 tys. zł, 300 sztuk czekoladek z logo IDR o wartości 32,8 tys. zł, notesów o wartości 169,3 tys. zł, 750 leżaków i 350 stolików reklamowych o wartości 109,4 tys. zł, sprzętu fotograficznego o wartości 129,3 tys. zł.

i stawianych celów. Powyższe zakupy dotyczyły promocji samego Instytutu, natomiast nie służyły do realizacji zadań statutowych.

3. W 2021 r. na podstawie dziewięciu umów cywilnoprawnych (wydatkowano 95,6 tys. zł), zlecono zarówno pracownikom IDR jak i wykonawcom zewnętrznym realizację zadań zbieżnych z zakresem działania komórek organizacyjnych Instytutu lub jego dyrektora. Ponadto, w IDR przed zleceniem zadań w ramach umów cywilnoprawnych nie przeprowadzono udokumentowanych analiz potrzeb, kosztów i korzyści obejmujących m.in. przedmiot zamówienia, termin wykonania oraz uzasadnienie celowości zleconych prac w odniesieniu do zadań realizowanych przez IDR, posiadanych zasobów. Nie określono również zasad regulujących kwestie dotyczące odbioru i potwierdzania wykonania zleconych usług, pozwalających na dokonanie oceny ich jakości i zakresu. Umowy zawierane były na dłuższy czas do 16 miesięcy. Wynagrodzenie płatne było miesięcznie w stałej wysokości, niezależnie od wykonanych prac. W wyniku nieokreślenia w umowach zlecenia zapisów dotyczących konieczności i sposobu potwierdzania liczby godzin wykonania zlecenia nie wymagano od przyjmujących zlecenie przedstawiania informacji o liczbie godzin wykonania zlecenia lub świadczenia usług, stosownie do wymogów określonych w art. 8b ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę³⁷. Dyrektor IDR wyjaśnił m.in., że IDR został utworzony w celu inicjowania i organizowania projektów i wydarzeń, mieszczących się w ramach statutowej działalności, a nie faktycznego ich wykonywania przez własnych pracowników. Realizacja zadań z założenia wymaga współpracy osób z zewnątrz. Instytut zawarł umowy cywilnoprawne z pracownikami powierzając im zadania wykraczające poza obowiązki służbowe i czynności wykonywane na zajmowanym stanowisku pracy. NIK nie podzieliła argumentacji Dyrektora, gdyż jak zauważono, pełnienie przez IDR jedynie funkcji inicjującej i organizacyjnej IDR nie znajdowało potwierdzenia w obowiązującym statucie i regulaminie organizacyjnym. Przeciwnie, zadania będące przedmiotem umów wpisywały się w podstawowe cele Instytutu określone w statucie i należały, zgodnie z regulaminem organizacyjnym, do zadań komórek organizacyjnych Instytutu lub Dyrektora. Zatem, zdaniem NIK, zakresy powierzanych pracownikom obowiązków powinny obejmować wszystkie działania niezbędne do realizacji zadań statutowych IDR, a w razie potrzeby być modyfikowane w ramach danego stanowiska lub zatrudnienia nowego pracownika. Zawieranie umów cywilnoprawnych, w których przedmiotem są zadania podobne lub tożsame z zadaniami pracowników powinno być uzasadnione wyjątkowymi okolicznościami i mieć charakter tymczasowy.

4. IDR działający przez radców prawnych zatrudnionych w Instytucie zawarł dwie umowy cywilnoprawne z Dyrektorem Instytutu, naruszając art. 5 ust. 1 ustawy o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi. Przedmiot ww. umów dotyczył m.in. odbioru dzieła projektu badawczo rozwojowego pt. „Prawo warstwowe”³⁸, dokonania oceny merytorycznej pozycji książkowych zgłoszonych w konkursie „Rok Cypriana Norwida. Konkurs na najlepszą książkę o tematyce norwidowskiej”³⁹. Dyrektor IDR wyjaśnił m.in., że wynagrodzenie na podstawie ustawy o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi przysługuje mu ze stosunku pracy na stanowisku Dyrektora Instytutu. Zakres czynności i obowiązków przewidzianych do wykonywania na tym stanowisku, określonych w statucie, a związanych z zarządzaniem jednostką, nie zawiera czynności przewidzianych do realizacji w ramach przedmiotowych umów cywilnoprawnych. W ocenie NIK, Dyrektor IDR zawierając umowy cywilnoprawne przyznał sobie wynagrodzenie niemieszczące się w katalogu zawartym w art. 5 ust. 1 ww. ustawy. Konsekwencją naruszenia ww. przepisów jest nieważność wskazanych umów cywilnoprawnych na podstawie art. 58 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny⁴⁰. Świadczenia spełnione na podstawie nieważnej czynności prawnej są zgodnie z art. 410 § 2 k.c. świadczeniami nienależnymi i podlegają zwrotowi zgodnie z przepisami o bezpodstawnym wzbogaceniu.

5. Zamówienia publicznego na dostawę materiałów identyfikacyjno-promocyjnych o wartości 728,5 tys. zł oraz na sprzęt komputerowy o wartości 240,6 tys. zł, tj. o wartości przekraczającej 130 tys. zł, udzielono bez zastosowania ustawy npzp⁴¹. Od sierpnia do grudnia 2021 r. IDR udzielił 15 zamówień publicznych na dostawę materiałów identyfikacyjno-promocyjnych o łącznej wartości 728,5 tys. zł. W ramach udzielonych zamówień jeden wykonawca dostarczył torby drelichowe oraz długopisy i ołówki o łącznej wartości 196,6 tys. zł, kolejny wykonawca wykonał wizytówki, koperty

³⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 2207.

³⁸ Umowa z 25 sierpnia 2021 r.

³⁹ Umowa z 19 listopada 2021 r.

⁴⁰ Dz. U. z 2020 r. poz. 1740, ze zm., dalej: k.c.

⁴¹ Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 npzp przepisy ustawy stosuje się do udzielania zamówień klasycznych oraz organizowania konkursów, których wartość jest równa lub przekracza kwotę 130 tys. złotych, przez zamawiających publicznych.

i notesy o wartości 175,6 tys. zł. Pozostałe zamówienia (kubki i filiżanki, zakładki do książki, parasole, teczki, notesy, świece i leżaki) o wartości 356,3 tys. zł wykonywali różni wykonawcy. Od sierpnia do grudnia 2021 r. IDR udzielił czterech zamówień na dostawę sprzętu komputerowego o łącznej wartości 240,6 tys. zł bez zastosowania ustawy npzp, w tym sprzęt komputerowy (95,7 tys. zł), dwa serwery z montażem (68,7 tys. zł), dostawę infrastruktury sieciowej wraz z instalacją (48,7 tys. zł), trzy komputery przenośne (27,5 tys. zł). Dyrektor IDR wyjaśnił m.in., że na podstawie rozeznania rynku (przeгляд stron internetowych producentów i sprzedawców) stwierdzono, że produkty jako pochodzące z różnych branż, nie mogą być dostarczone przez jednego wykonawcę. Stąd też zapytania ofertowe dotyczyły poszczególnych produktów. W ocenie NIK, stosownie do art. 29 ust. 2 npzp zamawiający nie może dzielić zamówienia na odrębne zamówienia, jeżeli prowadzi to do niestosowania przepisów ustawy, chyba że jest to uzasadnione obiektywnymi przyczynami. W tym przypadku nie stwierdzono uzasadnionych przyczyn.

4.2.2. WYDATKI BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH

W 2021 r. w części 16 zrealizowano wydatki budżetu środków europejskich w kwocie 13 095,6 tys. zł, co stanowiło 45,3% planu po zmianach (28 917,5 tys. zł). Wydatki te były wyższe o 139% (3659,3 tys. zł) od wydatków zrealizowanych w roku 2020 (9436,3 tys. zł). Środki te wykorzystano na realizację projektów w ramach PO WER – plan po zmianach 17 022,2 tys. zł – wykonanie 13 054,5 tys. zł oraz Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 (dalej: POLiŚ) – plan po zmianach 11 895,3 tys. zł – wykonanie 41,1 tys. zł.

Tak niskie wykonanie wydatków dotyczących POLiŚ wynikało z tego, że środki z Programu zostały zgłoszone w ramach planowania budżetu środków europejskich przed podpisaniem umowy na dofinansowanie i przed wyborem generalnego wykonawcy realizacji zadania pt. „Zwiększenie efektywności energetycznej budynków administracji rządowej”. Jak wynika z wyjaśnień Dyrektora Biura Budżetowo-Finansowego KPRM (dalej: BBF), na ówczesnym etapie planowania nie było możliwe szczegółowe przedstawienie wydatków w poszczególnych latach realizacji projektu.

Powodem niepełnego wykonania planu wydatków w ramach PO WER był przedłużający się proces oceny projektów i brak wypłat zaliczek dla Beneficjentów. Niewykorzystane środki w kwocie 3899,7 tys. zł zostały w grudniu 2021 r. zgłoszone do zablokowania w ramach Działania 2.16 PO WER. Środki te zaplanowane były na wypłatę zaliczek dla Beneficjentów tego Działania. Oszczędność wynikała z przesunięcia na 2022 r. realizacji projektów w ramach nowego konkursu nr POWER.02.16.00-IP.06-00-016/21 pn. „Podnoszenie kompetencji eksperckich przedstawicieli organizacji pozarządowych w zakresie niezbędnym do prawidłowego udziału w procesie stanowienia prawa”. Dłuższy niż planowano proces oceny projektów wynikał ze znacznej liczby wniosków złożonych w ramach naboru oraz wydłużonej procedury odwoławczej, w tym z wniosków o wydłużenie terminu na złożenie protestu z uwagi na utrudnienia spowodowane przez COVID-19. Konkurs został rozstrzygnięty 10 grudnia 2021 r., w związku z czym rozpoczęcie realizacji projektów oraz wypłata transz dofinansowania zostały przesunięte na rok 2022. Ponadto – jak wyjaśnił Dyrektor BBF – istotne spowolnienie wydatkowania środków w ramach projektów dofinansowanych w ramach Działania 2.16 wynikało z epidemii COVID-19. Beneficjenci przesuwali zaplanowane w ramach projektów szkolenia, bądź też organizowali je w formie zdalnej, co powodowało spadek kosztów ich organizacji. W ramach kilku projektów, z uwagi na sygnały o potencjalnych nieprawidłowościach, wzmożono czynności kontrolne, co było podstawą do wstrzymania wypłaty środków. W ramach PO WER wydatki budżetu środków europejskich w 2021 r. zostały poniesione na projekty: „Procedury bez barier” (291,0 tys. zł), „Współpraca na rzecz dostępności – szkolenia dla koordynatorów” (3073,0 tys. zł), „Przyjazny urząd – szkolenia z zakresu dostępności cyfrowej” (1578,0 tys. zł).

Według danych wykazanych w rocznym sprawozdaniu Rb-28 UE z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, w części 16 – KPRM limity wydatków nie zostały przekroczone. Dysponent części 16, w związku z nadmiarem środków, w okresie objętym kontrolą podjął cztery decyzje o blokowaniu wydatków budżetu środków europejskich na łączną kwotę 15 805,6 tys. zł. Blokady dokonano po oszacowaniu nadmiaru posiadanych środków i wystąpieniu przesłanek uzasadniających ich blokowanie. Ustalono, że kwoty wydatków z budżetu środków europejskich zrealizowane przez KPRM, wykazane w księgach rachunkowych były zgodne z informacją o zrealizowanych płatnościach, przekazaną dysponentowi przez Bank Gospodarstwa Krajowego.

Zestawienie wydatków budżetu środków europejskich w 2021 r. według klasyfikacji budżetowej zostało zawarte w załączniku nr 8.8 do niniejszej informacji.

Szczegółowym badaniem – pod kątem prawidłowości – objęto wydatki bieżące dobrane celowo (pięć dowodów księgowych dobranych według najwyższej wartości), poniesione w 2021 r. przez KPRM

z budżetu środków europejskich w kwocie 5400,1 tys. zł, tj. 41,2 % wydatków budżetu środków europejskich w części 16. W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatków dokonywano zgodnie z planami rzeczowymi i finansowymi realizowanych projektów. Badanie wydatków w zakresie kwalifikowalności wykazało, że zostały one poniesione zgodnie z kategoriami wydatków oraz we właściwych terminach.

4.2.3. EFEKTY RZECZOWE PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI

W efekcie zrealizowanych w części 16 – KPRM wydatków majątkowych w łącznej kwocie 64 566,8 tys. zł, w szczególności:

- udzielono wsparcia podmiotom niezaliczanym do sektora finansów publicznych, przekazując dotacje celowe w łącznej kwocie 50 210,6 tys. zł, w tym m.in. dla:
 - Stowarzyszenia Diakonia Ruchu Światło-Życie na dofinansowanie realizacji zadania publicznego pn. „Etap I budowy: Centrum Krucjaty Wyzwolenia Człowieka” (9238,2 tys. zł),
 - Diecezji Kaliskiej na dofinansowanie realizacji zadania publicznego pn. „Budowa hali sportowej przy Technikum im. Św. Józefa w Kaliszu – II etap” (5983,0 tys. zł),
 - Fundacji Hospicjum dla Dzieci na dofinansowanie realizacji zadania publicznego pn. „Budowa domu opieki wyręczającej przy wrocławskim hospicjum dla dzieci” – etap 2 stan surowy zamknięty (3500,0 tys. zł),
 - Fundacji Lux Veritatis na dofinansowanie realizacji zadania publicznego pn. „Park pamięci w Toruniu – budowa postumentów ku czci Polaków ratujących Żydów w czasie II wojny światowej i utworzenie wystawy czasowej” (3000,0 tys. zł);
- udzielono dotacji celowej dla NIW-CRSO (6458,6 tys. zł);
- przekazano państwowej jednostce budżetowej – IDR środki na zrealizowanie zakupów inwestycyjnych (576,8 tys. zł);
- w ramach wydatków majątkowych w KPRM w kwocie 4863,4 tys. zł:
 - zakupiono i zamontowano wielkoformatową ścianę medialną z osprzętem zapewniającą właściwą oprawę wydarzeń medialnych z udziałem członków kierownictwa KPRM, wdrożono system do zarządzania i alertowania zdarzeń bezpieczeństwa informatycznego (SIEM), rozbudowano system zarządzania kluczami, zakupiono mównice konferencyjne wykorzystywane podczas wystąpień publicznych członków kierownictwa KPRM,
 - w budynku KPRM przy Al. Ujazdowskich przebudowano sieć teleinformatyczną, dzięki czemu uzyskano zintegrowaną sieć teleinformatyczną, dokończono rozpoczęty w latach wcześniejszych remont ogólnodostępnych łazienek zlokalizowanych przy głównej klatce schodowej skrzydła A budynku.

Z powodu epidemii, a także przedłużających się postępowań o wyłonienie wykonawcy, realizację części zadań inwestycyjnych w KPRM w wysokości 3556,9 tys. zł, w ramach wydatków dysponenta III stopnia, przeniesiono na rok 2022 na wydatki, które nie wygasają z upływem 2021 r.

W ramach sprawowanego nadzoru, dysponent części 16 dokonywał m.in. kwartalnych analiz i ocen przebiegu realizacji wydatków budżetowych. Nadzór i kontrola nad jednostkami, którym przekazywano środki na działalność w formie dotacji, sprawowany był m.in. poprzez: przeprowadzanie kontroli w tych jednostkach, a także analizy planów finansowych i sprawozdań tych jednostek z ich działalności. Jednostki nadzorowane były zobowiązane do przedkładania dysponentowi kwartalnych informacji dotyczących realizacji planów finansowych, na podstawie których sporządzano przedstawiane kierownictwu KPRM informacje o przebiegu realizacji budżetu KPRM. W 2021 r. Departament Nadzoru i Kontroli w KPRM przeprowadził kontrolę czterech zadań publicznych, a także kontrolę Instytutu Współpracy Polsko-Węgierskiej im. Wacława Felczaka, pod kątem realizacji wniosków pokontrolnych NIK zawartych w wystąpieniu pokontrolnym z 17 kwietnia 2020 r. oraz wybranych aspektów gospodarki finansowej w latach 2020–2021.

W ramach prowadzonych działań nadzorczych, po analizie wyników kontroli budżetowej NIK za 2020 r., KPRM podjęła działania w celu realizacji wniosków pokontrolnych sformułowanych po tej kontroli. W szczególności dyrektorzy komórek organizacyjnych zostali zobowiązani do wzmocnienia nadzoru nad realizacją i rozliczeniem umów zawieranych na rzecz KPRM, zwrócono również uwagę na konieczność niezwłocznego powiadomienia BBF o potrzebie zmian planu finansowego i zmian planu rzeczowo-finansowego inwestycji KPRM.

W ocenie NIK, dysponent części 16 podejmował czynności nadzorcze obejmujące zarówno gospodarkę finansową KPRM jak i wykorzystanie dotacji udzielonych z budżetu części 16 innym jednostkom, w tym podmiotom nadzorowanym przez Prezesa Rady Ministrów. W nadzorze uwzględniano

ustalenia kontroli NIK i podejmowano działania w celu realizacji sformułowanych po kontrolach wniosków. Stwierdzone w toku kontroli i opisane powyżej nieprawidłowości, świadczą jednak, że nadzór sprawowany przez Szefa KPRM nie był w pełni skuteczny.

4.3. SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania sprawozdań za 2021 r. przez dysponenta głównego części 16 – Kancelaria Prezesa Rady Ministrów i sprawozdań jednostkowych Kancelarii (dysponenta III stopnia):

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23);
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27);
- z wykonania planu wydatków budżetowych (Rb-28);
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy);
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-UE);
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1)

oraz sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2021 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych dysponenta III stopnia – KPRM oraz dysponenta głównego były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Sprawozdania te zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania tych sprawozdań.

Sprawozdania łączne zostały sporządzone terminowo, na podstawie danych zawartych w sprawozdaniach jednostkowych dysponenta głównego oraz dysponentów III stopnia (KPRM i IDR⁴²). Przy czym należy zauważyć, że w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w toku kontroli wykonania planu finansowego IDR na 2021 r., NIK odstąpiła od wydania opinii o sporządzonych przez Instytut sprawozdaniach budżetowych i w zakresie operacji finansowych. Kwota wydatków wraz z wydatkami, które nie wygasły z upływem roku budżetowego 2021, wynikająca z rocznego sprawozdania Rb-28 sporządzonego przez Instytut wyniosła 14 977,4 tys. zł i stanowiła 0,1% wydatków wykonanych wykazanych w sprawozdaniu łącznym Rb-28 dla całej części 16.

W Instytucie kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych sprawozdań budżetowych IDR za 2021 r.:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1)

oraz sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2021 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

W IDR stwierdzono nieprawidłowość polegającą na prowadzeniu ewidencji księgowej w sposób niezgodny z przepisami uor, co zdaniem NIK skutkowało brakiem wiarygodności sporządzonych na ich podstawie sprawozdań. Od utworzenia IDR do 25 listopada 2021 r. w Instytucie nie został wdrożony system finansowo księgowy. Do tego czasu ewidencja księgowa prowadzona była w arkuszu kalkulacyjnym MS Excel, który nie zapewniał automatycznej kontroli ciągłości zapisów, co było niezgodne z art. 13 ust. 5 uor. Zapis księgowy nie spełniał także wymogów określonych w art. 23 uor,

⁴² Dotyczy sprawozdań Rb-23, Rb-27, Rb-28.

bowiem nie zapewniał jego trwałości. Należy podkreślić, że to trwałość zapisów zapewnia wiarygodność danych ujętych w księgach rachunkowych. Główna Księgowa wyjaśniła m.in., że środki na działalność statutową IDR otrzymał na początku lipca 2021 r. Serwery kupiono na początku października 2021 r. i wówczas możliwe było wgranie zakupionego we wrześniu 2021 r. systemu finansowo-księgowego Quorum firmy QNT. Do listopada 2021 r. wszystkie sprawozdania były sporządzane w oparciu o wydruki z zestawień zbiorczych z Excela, do którego były wprowadzane wszystkie dokumenty finansowo-księgowe (wyciągi bankowe i inne dokumenty – faktury, listy wynagrodzeń i pozostałe). Od 1 grudnia 2021 r. wszystkie dokumenty (kosztowe i wyciągi bankowe) były już na bieżąco wprowadzane do systemu. Od czerwca do września nie było możliwości prowadzenia ewidencji księgowej w systemie finansowo-księgowym, gdyż systemu takiego w IDR nie było. W kolejnych miesiącach wdrażano system i wprowadzano dokumenty. Po wdrożeniu systemu, wprowadzaniu faktur z 2021 r. (w pierwszej połowie lutego 2022 r.) i weryfikacji zgodności sprawozdań budżetowych z zapisami w księgach rachunkowych dokonano korekt sprawozdań (roczne sprawozdanie z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym Rb-BZ1 oraz kwartalne sprawozdanie o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych Rb-N za IV kwartał 2021 r.).

W KPRM stwierdzono nieprawidłowość, polegającą na nieterminowym zamknięciu ksiąg rachunkowych części 16 – Kancelaria Prezesa Rady Ministrów za 2020 rok. Księgi te zostały zamknięte dopiero 30 marca 2022 r., co było niezgodne z § 26 ust. 3 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej⁴³, który stanowi, iż zamknięcie ksiąg rachunkowych powinno nastąpić do dnia 30 kwietnia roku następnego, tj. do 30 kwietnia 2021 r. Termin ten nie został dotrzymany, pomimo jego przedłużenia, stosownie do rozporządzenia Ministra Finansów z 31 marca 2020 r. w sprawie określenia innych terminów wypełniania obowiązków w zakresie ewidencji oraz w zakresie sporządzenia, zatwierdzenia, udostępnienia i przekazania do właściwego rejestru, jednostki lub organu sprawozdań lub informacji⁴⁴.

Była główna księgowa KPRM⁴⁵ oświadczyła, że *w księgach rachunkowych KPRM dokonano akceptacji i zatwierdzenia wszystkich dokumentów księgowych za rok 2020, zamknięcia poszczególnych miesięcy za okres styczeń-listopad 2020 r. Nie dokonano zamknięcia miesiąca grudnia i zamknięcia ksiąg rachunkowych za rok 2020. Nastąpiło to dopiero w dniu 30.03.2022 r. Zamknięcie roku zostało przeoczone z uwagi na bardzo dużą liczbę realizowanych przeze mnie w tym okresie zadań, m.in. przejmowaniem ksiąg cz. 27, prowadzonym tam audytem i szeregiem innych obowiązków służbowych. Jednocześnie informuję, że po sporządzeniu sprawozdania finansowego KPRM za rok 2020, w księgach roku 2020 nie dokonywano już żadnych zapisów księgowych.*

⁴³ Dz. U. z 2020 r. poz. 342, dalej: rozporządzenie w sprawie rachunkowości.

⁴⁴ Dz. U. z 2021 r. poz. 1832, ze zm.

⁴⁵ Zatrudniona w KPRM do 30 marca 2022 r.

5. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA PLANU FINANSOWEGO FUNDUSZU INWESTYCJI KAPITAŁOWYCH

5.1. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO

5.1.1. WYKONANIE PLANU PRZYCHODÓW

W planie finansowym Funduszu na 2021 r. ujęto przychody w kwocie 561 871,0 tys. zł. Zmiany w planie finansowym nie były dokonywane. W 2021 r. wykonanie przychodów FIK wyniosło 1 183 542,3 tys. zł. Planowany przychód został uzyskany: z wpływów z dywidend z akcji należących do Skarbu Państwa (771 032,4 tys. zł), z wpłaty z zysku jednoosobowych spółek Skarbu Państwa (399 854,2 tys. zł), z tytułu zwrotu pomocy publicznej lub wsparcia niebędącego pomocą publiczną, udzielonych przedsiębiorcom z Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców (10 200,0 tys. zł). Ponadto uzyskano przychody z tytułu odsetek w kwocie 2 455,7 tys. zł. W porównaniu z rokiem 2020, zrealizowane przychody były wyższe o 645 188,0 tys. zł, tj. o 54,5%.

Jak wyjaśniono, główną przyczyną uzyskania wyższych przychodów w 2021 r. w porównaniu do planu oraz do roku 2020 były wyższe niż oczekiwano wpływy z dywidend oraz wpłaty z zysku jednoosobowych spółek Skarbu Państwa.

Dla Funduszu opracowywane były roczne plany finansowe oraz plany w układzie zadaniowym. Rok 2021 był pierwszym rokiem budżetowym, w którym Fundusz poniósł koszty, bowiem rozporządzenie w sprawie FIK weszło w życie 27 stycznia 2021 r. W ocenie Dyrektora BBF „...z uwagi na specyfikę wydatków Funduszu (planowane zawieranie w ciągu roku kilku umów ze spółkami o stosunkowo wysokich kwotach) i jednolitość zadań realizowanych ze środków Funduszu, nie były opracowywane bardziej szczegółowe plany rzeczowo-finansowe.”

5.1.2. WYKONANIE PLANU KOSZTÓW

W 2021 r. ze środków Funduszu zostały poniesione koszty w łącznej wysokości 420 700,0 tys. zł, co stanowiło 70,1% planu według ustawy budżetowej (600 201,0 tys. zł). Koszty w całości zostały poniesione na objęcie udziałów i akcji przez Skarb Państwa reprezentowany przez Prezesa Rady Ministrów. W 2021 r. środki FIK nie były ponoszone na pokrycie kosztów nabycia lub objęcia akcji, w tym usług świadczonych przez doradców (na które zaplanowano kwotę 200,0 tys. zł) oraz kosztów związanych z obsługą bankową (zaplanowano kwotę 1,0 tys. zł). Niższa niż planowano realizacja kosztów była niezależna od KPRM i wynikała z faktu złożenia mniejszej liczby wniosków o dokapitalizowanie ze środków Funduszu.

W 2021 r. nie wystąpiły zobowiązania i zaległości. W okresie objętym kontrolą środki z FIK nie były przekazywane na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19.

Badaniu poddano 100% kosztów FIK, które zostały poniesione na podstawie dwóch umów inwestycyjnych zawartych przez Skarb Państwa, reprezentowany przez Prezesa Rady Ministrów z:

- Sklejka Orzechowo S.A. z siedzibą w Orzechowie. Umowę zawarto 21 czerwca 2021 r. na realizację inwestycji pn. „Rozwój produkcji zaawansowanych wyrobów na bazie ekologicznej sklejki – ETAP II inwestycji”, na kwotę 22 000,0 tys. zł. W umowie przewidziano podwyższenie kapitału zakładowego Spółki o kwotę 22 000,0 tys. zł oraz objęcie przez Skarb Państwa wyemitowanych na ten cel akcji. Zgodnie z przedmiotową umową, Spółka terminowo przedstawiła sprawozdanie za II półrocze 2021 r.;
- Polski Holding Hotelowy sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. Umowę zawarto 21 grudnia 2021 r. na nabycie akcji lub udziałów spółek wskazanych w biznesplanie oraz na modernizację wybranych obiektów wskazanych w biznesplanie na kwotę 398 700,0 tys. zł z FIK oraz na kwotę 351 300,0 tys. zł z Funduszu Reprywatyzacji. W umowie przewidziano podwyższenie kapitału zakładowego Spółki z FIK o kwotę 398 700,0 tys. zł oraz objęcie przez Skarb Państwa nowych udziałów. Zgodnie z przedmiotową umową Holding ma przedstawić sprawozdanie obejmujące pierwsze półroczne 2022 r., a pierwsze sprawozdanie roczne będzie obejmowało dopiero rok 2022.

Do ww. umów załączono m.in. biznesplan, harmonogram, test prywatnego inwestora oraz wzór zestawienia wydatków poniesionych na działania planowane w biznesplanie.

Badanie kosztów FIK poniesionych w 2021 r. nie wykazało nieprawidłowości.

Dane dotyczące wykonania planu finansowego Funduszu zostały przedstawione w załączniku nr 8.9 do niniejszej informacji.

5.1.3. STAN FUNDUSZU I GOSPODAROWANIE WOLNYMI ŚRODKAMI

Stan Funduszu na początek 2021 r. wynosił 538 354,4 tys. zł, a na koniec roku 1 301 196,7 tys. zł. Wolne środki były każdorazowo przekazywane z rachunku FIK w Banku Gospodarstwa Krajowego na lokatę *overnight*.

5.1.4. EFEKTY RZECZOWE PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI

W 2021 r. środki Funduszu były przeznaczone wyłącznie na zadania, do realizacji których FIK został powołany. Wszystkie koszty FIK poniesiono na objęcie akcji i udziałów przez Skarb Państwa reprezentowany przez Prezesa Rady Ministrów, co było zgodne z art. 33c ust. 1 pkt 1) ustawy o zasadach zarządzania mieniem państwowym. Zadania były realizowane w oparciu o dwie umowy inwestycyjne, których badanie zostało opisane powyżej.

5.2. SPRAWOZDANIA

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania przez dysponenta Funduszu rocznych sprawozdań za 2021 r.:

- z wykonania, określonego w ustawie budżetowej na 2021 r., planu finansowego państwowego funduszu celowego (Rb-40),
- z wykonania planu finansowego funduszu celowego (Rb-33),
- z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego w układzie zadaniowym (Rb-BZ2)

oraz sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2021 r.: o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Kwoty w nich wykazane były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań.

6. USTALENIA INNYCH KONTROLI

NIK przeprowadziła kontrolę doraźną w COAR, podlegającemu Szefowi KPRM⁴⁶ pn. „Realizacja przez Centrum Obsługi Administracji Rządowej zadań w latach 2020-2021 oraz planu finansowego w 2021 r.”. Kontrola ta obejmowała m.in. realizację przychodów, wykonanie kosztów oraz realizację wybranych zadań przez Centrum w okresie od 1 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2021 r. W wyniku kontroli NIK oceniła pozytywnie realizację przez COAR wybranych zadań w latach 2020–2021 oraz planu finansowego w 2021 r. Stwierdzone nieprawidłowości (dotyczące m.in. udzielania zamówień publicznych) nie miały istotnego wpływu na działalność Centrum i nie spowodowały obniżenia oceny. Zrealizowane w 2021 r. przychody COAR wyniosły ogółem 53 285,7 tys. zł i były niższe o 6007,9 tys. zł (o 10,1%) od planu po zmianach (59 293,6 tys. zł) oraz wyższe o 2632,8 tys. zł (o 5,2%) od przychodów z 2020 r. (50 652,9 tys. zł). Koszty COAR w 2021 r. wyniosły 55 965,4 tys. zł. Były one niższe o 6716,2 tys. zł, tj. o 10,7% od planu po zmianach (62 681,6 tys. zł) i wyższe o 2965,6 tys. zł (tj. o 5,6%) w stosunku do 2020 r. (52 999,8 tys. zł).

⁴⁶ Zarządzenie nr 20 Szefa KPRM z dnia 12 grudnia 2016 r. w sprawie zmiany nazwy instytucji gospodarki budżetowej Centrum Usług Wspólnych na Centrum Obsługi Administracji Rządowej oraz nadania statutu, ze zmianami dokonanymi zarządzeniami Szefa KPRM: nr 21 z dnia 29 grudnia 2017 r., nr 27 z dnia 28 grudnia 2018 r., nr 19 z dnia 31 października 2019 r. i nr 23 z 30 grudnia 2019 r., nr 27 z dnia 28 grudnia 2021 r.

7. INFORMACJE DODATKOWE

Wystąpienie pokontrolne zostało skierowane do Szefa KPRM 21 kwietnia 2022 r. W wystąpieniu NIK wniosła o:

- przestrzeganie ustalonych w KPRM procedur dotyczących udzielania dotacji na realizację zadań publicznych w trybie art. 11b udpp;
- zawieranie umów z kontrahentami w zakresie zgodnym z posiadanym upoważnieniem;
- zapewnianie państwowym jednostkom budżetowym środków niezbędnych do realizacji ich zadań statutowych od pierwszych miesięcy ich funkcjonowania;
- niepodjęcie działań w trakcie roku w celu zwiększenia planu finansowego odnośnie wydatków i realizacji zadań, które nie mogą zostać poniesione w danym roku budżetowym;
- podejmowanie decyzji o zablokowaniu środków w planie finansowym niezwłocznie po zaistnieniu przesłanek określonych w art. 177 ust. 1 ufp;
- zlecenie COAR realizacji usług po podpisaniu umów i określeniu wynagrodzenia z tytułu świadczonych usług;
- rzetelne sporządzanie formularzy opisu dowodów księgowych;
- rzetelne przeprowadzanie i dokumentowanie badania rynku przed udzieleniem zamówienia;
- zapewnienie terminowego zamykania ksiąg rachunkowych;
- wzmocnienie nadzoru i kontroli dysponenta nad wykonywaniem budżetu państwa w części 16, sprawowanego na podstawie art. 175 ust. 1 i 2 ufp.

Szef KPRM zgłosił w dniu 12 maja 2022 r. zastrzeżenia do nieprawidłowości polegających na:

- nieprzestrzeganiu przyjętej w KPRM procedury A1.9.2 przy udzieleniu dotacji w trybie art. 11b udpp;
- przekroczeniu przez Dyrektora CIR zakresu upoważnienia do zaciągania zobowiązań, zawartego w § 14 ust. 1 Regulaminu organizacyjnego KPRM i naruszeniu pkt II.2.1 procedury B3.3.3 Udzielanie zamówień, przy podpisywaniu umów na zakup czasu antenowego w telewizji i radiu, a także zakup przestrzeni reklamowej w prasie i internecie w celu publikacji materiałów informacyjnych dotyczących kampanii społecznej nt. Polskiego Ładu;
- niezapewnieniu Instytutowi przez KPRM środków niezbędnych do realizacji zadań statutowych w pierwszych miesiącach jego funkcjonowania, co było działaniem nierzetelnym;
- zleceniu COAR realizacji usług przed podpisaniem umów i określeniem wynagrodzenia z tytułu świadczonych usług, co było działaniem nierzetelnym.

Uchwałą Nr 36/2022 podjętą w dniu 1 czerwca 2022 r. Kolegium Najwyższej Izby Kontroli oddaliło wszystkie zastrzeżenia zgłoszone przez Szefa KPRM.

W dniu 6 kwietnia 2022 r. wystąpienie pokontrolne zostało również skierowane do Dyrektora IDR, który w dniu 25 kwietnia 2022 r. zgłosił zastrzeżenia do wszystkich nieprawidłowości opisanych w wystąpieniu pokontrolnym. Zespół Orzekający Komisji Rozstrzygającej w Najwyższej Izbie Kontroli uchwałą z 25 maja 2022 r. uwzględnił jedno zastrzeżenie w całości, dwa zastrzeżenia w części, a pozostałe zastrzeżenia oddalił w całości.

W wystąpieniu pokontrolnym NIK wniosła o:

- dokonywanie wydatków niezbędnych do prowadzenia działalności statutowej w sposób celowy, w tym zrationalizowanie wydatków na promocję IDR;
- opracowanie oraz wdrożenie zasad zawierania umów cywilnoprawnych gwarantujących prawidłowe i celowe ich zawieranie;
- dokonanie przez Dyrektora IDR zwrotu na rachunek Instytutu, pobranego na podstawie dwóch umów cywilnoprawnych, wynagrodzenia wraz z odsetkami;
- prowadzenie procesu udzielania zamówień publicznych, zgodnie z obowiązującymi regulacjami, w tym publikowanie w terminie określonym w art. 23 ust. 1 npzp planu postępowań o udzielenie zamówień.

8. ZAŁĄCZNIKI

8.1. DOCHODY I WYDATKI JEDNOSTEK FUNKCJONUJĄCYCH W RAMACH CZĘŚCI 16

– KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW

Lp.	Nazwa jednostki podległej	Wykonanie 2021				Udział w wydatkach części ogółem
		Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Dochody	Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich	w tym, wydatki na wynagrodzenia wg Rb-70	
1.	Kancelaria Prezesa Rady Ministrów – dysponent I stopnia	-	4 092,2	14 937 856,5	-	98,4
2.	Kancelaria Prezesa Rady Ministrów – dysponent III stopnia	725	1 781,4	227 336,1	96 163,2	1,5
3.	Instytut De Republica – dysponent III stopnia	14	0,0	14 977,4	1 780,0	0,1

8.2. WYKAZ OCEN KONTROLOWANYCH JEDNOSTEK

Lp.	Nazwa jednostki kontrolowanej	Imię i nazwisko kierownika jednostki kontrolowanej	Ocena kontrolowanej działalności	Jednostka Organizacyjna przeprowadzająca kontrolę
1.	Kancelaria Prezesa Rady Ministrów	Michał Dworczyk	O	Departament Administracji Publicznej
2.	Instytut De Republica	Bogumił Szmulik	N	Delegatura NIK w Warszawie

* Użyty skrót oznacza: O – w formie opisowej, N - negatywna

8.3. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ W CZĘŚCI 16 – KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW

Oceny wykonania budżetu w części 16 – Kancelaria Prezesa Rady Ministrów dokonano stosując kryteria⁴⁷ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2021 roku⁴⁸.

Dochody (D)⁴⁹: 5 873,6 tys. zł

Zgodnie z założeniami kontroli budżetowej planowanie i realizacja dochodów w części 16 nie były objęte szczegółowym badaniem. W związku z powyższym, nie uwzględnia się dochodów przy ustalaniu łącznej kwoty (G).

Wydatki (W)⁵⁰: 15 180 170,0 tys. zł

Łączna kwota (G = W): 15 180 170,0 tys. zł

Waga wydatków w łącznej kwocie: (Ww = W : G) = 1,0

Ocena cząstkowa dochodów (Od): odstąpiono od dokonania oceny

Nieprawidłowości w wydatkach (Ow): na łączną kwotę 36 094,0 tys. zł, co stanowiło 0,24% wydatków poniesionych w części 16.

Stwierdzone nieprawidłowości, które spowodowały obniżenie oceny cząstkowej realizacji wydatków do oceny opisowej polegały w szczególności na: nieprzebrzeganiu przyjętej w KPRM procedury A1.9.2 przy udzieleniu w trybie art. 11b udpp, w przypadku sześciu zbadanych dotacji na łączną kwotę 31 171,6 tys. zł; przekroczeniu przez Dyrektora CIR w przypadku pięciu (z 10 zbadanych) umów na łączną kwotę 2 251,8 tys. zł zakresu upoważnienia do zaciągania zobowiązań, zawartego w § 14 ust. 1 Regulaminu organizacyjnego Kancelarii Prezesa Rady Ministrów i naruszeniu pkt II.2.1 procedury B3.3.3 „Udzielanie zamówień” przy podpisywaniu umów na zakup czasu antenowego w telewizji i radiu w celu publikacji materiałów informacyjnych dotyczących kampanii społecznej nt. Polskiego Ładu; niezgodnym z wewnętrznymi uregulowaniami odstąpieniu od przeprowadzenia badania rynku w przypadku zamówienia publicznego na usługi doradztwa wizerunkowego dla kierownictwa KPRM na łączną kwotę 108,7 tys. zł; niezgodnym z wewnętrznymi uregulowaniami braku udokumentowania przeprowadzenia badania rynku w przypadku siedmiu z 12 zamówień na zakup maseczek ochronnych dla KPRM na łączną kwotę 64,7 tys. zł. Stwierdzono także istotne nieprawidłowości w IDR, polegające w szczególności na: zaciągnięciu zobowiązania finansowego w kwocie 651,9 tys. zł w wyniku zawarcia umowy najmu z naruszeniem art. 46 ufp, niecelowym wydatkowaniu 876,2 tys. zł na usługi i towary, które nie były niezbędne do prawidłowej realizacji zadań statutowych IDR, udzielenie zamówień na dostawę materiałów identyfikacyjno-promocyjnych oraz sprzętu komputerowego o łącznej wartości 969,1 tys. zł bez stosowania ustawy npzp.

Ocena cząstkowa wydatków: opisowa (3)

Łączna ocena wydatków ŁO⁵¹: opisowa (3)

Opinia o sprawozdaniach: pozytywna

⁴⁷ <http://www.nik.gov.pl/kontrolle/standardy-kontroli-nik/>

⁴⁸ Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrolle/analiza-budzetu-panstwa/>.

⁴⁹ W częściach budżetu państwa, w których zgodnie z założeniami do kontroli wykonania budżetu państwa nie są badane dochody lub windykacja należności (analiza porównawcza) nie dokonuje się oceny cząstkowej dla dochodów.

⁵⁰ Łącznie z wydatkami budżetu środków europejskich.

⁵¹ ŁO=Ow x Ww

Najwyższa Izba Kontroli odstąpiła od wydania opinii o sporządzonych przez Instytut sprawozdaniach budżetowych i w zakresie operacji finansowych, ze względu na stwierdzoną w trakcie kontroli NIK nieprawidłowość polegającą na prowadzeniu ewidencji księgowej IDR w sposób niezgodny z przepisami uor oraz niezamknięcie ksiąg rachunkowych za wcześniejsze okresy sprawozdawcze. Udział wydatków IDR w sprawozdaniu łącznym Rb-28 wyniósł 0,1%.

Ocena ogólna:

w formie opisowej

8.4. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ FUNDUSZU INWESTYCJI KAPITAŁOWYCH

Oceny wykonania planu finansowego Funduszu Inwestycji Kapitałowych dokonano stosując kryteria⁵² oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2021 roku⁵³.

Przychody (P):	1 183 542,3 tys. zł
Koszty (K):	420 700,0 tys. zł
Łączna kwota (G = P + K):	1 604 242,3 tys. zł
Waga przychodów w łącznej kwocie:	(Wp = P : G): 0,73
Waga kosztów w łącznej kwocie:	(Wk = K : G): 0,26
Nieprawidłowości w przychodach:	nie wystąpiły
Ocena cząstkowa przychodów (Op):	(5) pozytywna
Nieprawidłowości w kosztach:	nie wystąpiły
Ocena cząstkowa kosztów (Ok):	(5) pozytywna
Łączna ocena przychodów i kosztów (ŁO) ⁵⁴ :	5
Opinia o sprawozdaniach:	pozytywna
Ocena ogólna:	pozytywna

⁵² <http://www.nik.gov.pl/kontrole/standardy-kontroli-nik/>

⁵³ Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrole/analiza-budzetu-panstwa/>.

⁵⁴ $\text{ŁO} = \text{Op} \times \text{Wp} + \text{Ok} \times \text{Wk}$

8.5. DOCHODY BUDŻETOWE W CZĘŚCI 16 – KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW

1	Wyszczególnienie	2020	2021		5:3	5:4
		Wykonanie	Ustawa ²⁾	Wykonanie		
		w tys. zł				
2	3	4	5	6	7	
	Ogółem¹⁾, część 16 - Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, w tym:	3 584,0	2 007,0	5 873,6	163,9	292,7
1.	Dział 500 - Handel	0,0	0,0	1 521,3	.	.
1.1	Rozdział 50003 - Rządowa Agencja Rezerw Strategicznych	0,0	0,0	45,3	.	.
1.1.1	§ 0920 - wpływy z pozostałych odsetek	0,0	0,0	44,1	.	.
1.2	Rozdział 50095 - Pozostała działalność	0,0	0,0	1 476,0	.	.
1.2.1	§ 0940 - wpływy z rozliczeń / zwrotów z lat ubiegłych	0,0	0,0	1 476,0	.	.
2	Dział 710 Działalność usługowa	0,0	0,0	4,1	.	.
2.1	Rozdział 71031 Centrum Badania Opinii Społecznej	0,0	0,0	4,1	.	.
2.1.1	§ 2950 - wpływy ze zwrotów niewykorzystanych dotacji oraz płatności	0,0	0,0	4,0	.	.
3	Dział 750 - administracja publiczna	1 603,5	331,0	2 672,0	166,6	807,2
3.1	Rozdział 75001 - Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	286,2	168,0	292,2	102,1	173,9
3.1.1	§ 0940 - wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych	192,1	150,0	93,4	48,6	62,2
3.1.2	§ 0950 - wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów	34,4	0,0	108,1	314,3	.
3.1.3	§ 0970 - wpływy z różnych dochodów	0,3	2,0	74,4	24 805,7	3 720,9
3.2	Rozdział 75027 - Działalność Narodowego Instytutu Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego	340,9	0,0	908,0	266,4	.
3.2.1	§ 0900 - wpływy z odsetek od dotacji oraz płatności: wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ufp, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości.	58,9	0,0	55,3	93,9	.
3.2.2	§ 2950 - wpływy ze zwrotów niewykorzystanych dotacji oraz płatności	234,6	0,0	834,7	355,8	.
3.3	Rozdział 75031 - Działalność Instytutu Europy Środkowej	0,0	0,0	13,9	.	.
3.4	Rozdział 75061 - Ośrodek Studiów Wschodnich	7,9	4,0	9,2	116,5	230,0
3.5	Rozdział 75065 Krajowa Szkoła Administracji Publicznej	2,9	0,0	0,1	3,4	.
3.6	Rozdział 75095 - Pozostała działalność	950,5	159,0	1 448,6	152,4	.
3.6.1	§ 0580 - Wpływy z tytułu grzywien i innych kar pieniężnych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych	130,0	0,0	88,8	68,3	.
3.6.2	§ 0750 - wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jst, lub innych jednostek zaliczanych do sektora fin. publ. oraz innych umów o podobnym charakterze	170,9	159,0	5,2	3,0	3,3
3.6.3	§ 0909 - Wpływy z odsetek od dotacji oraz płatności: wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ustawy, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości	6,1	0,0	12,2	199,2	.
3.6.4	§ 2950 - Wpływy ze zwrotów niewykorzystanych dotacji oraz płatności	4,7	0,0	1 106,8	23 548,7	.
3.6.5	§ 2959 Wpływy ze zwrotów niewykorzystanych dotacji oraz płatności	0,0	0,0	176,2	.	.

3.6.6	§ 6690 Wpływy ze zwrotów niewykorzystanych dotacji oraz płatności, dotyczące dochodów majątkowych	0,0	0,0	37,9	.	.
4	Dział 756 - dochody od os. prawnych, od os. fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	1 980,5	1 676,0	1 676,2	84,6	100,0
4.1	Rozdział 75624 Dywidendy	1 980,5	1 676,0	1 676,2	84,6	100,0
4.1.1	§ 0740 - wpływy z dywidend	1 945,4	1 676,0	1 676,2	86,2	100,0

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych zweryfikowanych przez NIK.

1) Ustawa budżetowa na rok 2021.

8.6. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA W CZĘŚCI 16 – KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW

Lp.	Wyszczególnienie	2020	2021				6:3	6:4	6:5
		Wykonanie ¹⁾	Ustawa ²⁾ /Plan finansowy	Budżet po zmianach	Wykonanie ⁴⁾	w tym:			
						wydatki niewyga- sające			
tys. zł						%			
1	2	3	4	5	6	6a	7	8	9
	Ogółem, w tym:	11 119 098,3	379 757,0	15 196 072,2	15 167 074,4	278 624,9	136,4	3 993,9	99,8
1.	500 – Handel	687 674,1	0,0	396 227,0	395 783,0	240 000,0	57,6	.	99,9
1.1.	50095 - Pozostała działalność	687 674,1	0,0	0,0	0,0	0,0	.	.	.
1.2.	50003 - Rządowa Agencja Rezerw Strategicznych	0,0	0,0	396 227,0	395 783,0	240 000,0	.	.	99,9
2.	710 - Działalność usługowa	4 539,2	4 412,0	4 412,0	4 412,0	0,0	97,2	100,0	100,0
2.1.	71031 - Centrum Badania Opinii Społecznej	4 539,2	4 412,0	4 412,0	4 412,0	0,0	97,2	100,0	100,0
3	750 - Administracja publiczna	10 426 884,1	375 155,0	14 795 243,4	14 766 862,9	38 624,9	141,6	3 936,2	99,8
3.1	75001 - Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	163 356,6	212 787,0	219 727,6	207 312,7	12 181,4	126,9	97,4	94,3
3.1.1	§ 4010 - Wynagrodzenia osobowe pracowników	8 238,1	9 500,0	13 698,7	13 644,2	796,2	165,6	143,6	99,6
3.1.2	§ 4020 - Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej	60 324,6	75 037,0	79 885,7	75 274,2	3 993,3	124,8	100,3	94,2
3.1.3	§ 4040 - Dodatkowe wynagrodzenie roczne	4 821,0	7 041,0	5 135,7	5 134,5	0,00	106,5	72,9	100,0
3.1.4	§ 4410 - Podróże służbowe krajowe	184,3	400,0	400,0	314,3	0,00	170,5	78,6	78,6
3.1.5	§ 4420 - Podróże służbowe zagraniczne	686,4	2 100,0	1 316,0	958,2	0,00	139,6	45,6	72,8
3.1.6	§ 6050 - Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	6 986,4	4 014,0	3 900,3	3 850,3	1 757,7	55,1	95,9	98,7
3.1.7	§ 6060 - Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	3 403,5	3 226,0	4 610,0	4 569,9	1 799,2	134,3	141,7	99,1
3.1.8	§ 6220 - Dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych innych jednostek sektora finansów publicznych	2 865,0	1 430,0	2 875,0	2 457,5	0,00	85,8	171,9	85,5
3.2	75027 - Działalność Narodowego Instytutu Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego	107 893,1	51 147,0	134 480,0	131 824,9	5 479,3	122,2	257,7	98,0
3.3	75028 - Działalność Instytutu Współpracy Polsko-Węgierskiej im. Wacława Felczaka	5 670,1	5 773,0	5 923,0	5 677,5	0,0	100,1	98,3	95,9

3.4	75029 - Działalność Polskiego Instytutu Ekonomicznego	9 520,3	10 819,0	10 819,0	10 665,7	0,0	112,0	98,6	98,6
3.5	75031 - Działalność Instytutu Europy Środkowej	2 972,6	3 913,0	3 913,0	3 071,2	0,0	103,3	78,5	78,5
3.6	75061 - Ośrodek Studiów Wschodnich	9 460,6	9 634,0	9 634,0	9 454,3	0,0	99,9	98,1	98,1
3.7	75065 - Krajowa Szkoła Administracji Publicznej	10 300,9	9 684,0	16 955,0	16 955,0	6 440,0	164,6	175,1	100,0
3.8	75068 - Rada do spraw Uchodźców	617,2	645,0	645,0	612,0	0,0	99,2	94,9	94,9
3.9	75086 - Działalność Instytutu Zachodniego im. Zygmunta Wojciechowskiego	3 585,3	3 710,0	3 710,0	3 621,3	0,0	101,0	97,6	97,6
3.10	75095 - Pozostała działalność	10 113 507,5	67 043,0	14 389 436,6	14 377 668,7	14 524,2	142,2	21 445,4	99,9
3.10.1	§ 2009 - Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 5 i 6 ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich	1 749,5	1 562,0	1 557,9	1 483,3	0,00	84,8	95,0	95,2
3.10.2	§ 2810 - Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji fundacjom	44 658,3	31 840,0	62 100,3	58 407,2	0,0	130,8	183,4	94,1
3.10.3	§ 2820 - Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji stowarzyszeniom	20 036,7	29 840,0	33 753,1	32 780,3	0,00	163,6	109,9	97,1
3.10.4	§ 2830 - Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych	437,4	749,0	4 674,7	4 175,2	3 657,2	954,5	557,4	89,3
3.10.5	§ 2980 -Pozostałe rozliczenia z bankami	9 567 516,3	0,0	14 194 816,0	14 194 816,0	0,00	148,4	.	100,0
3.10.6	§ 4300 - Zakup usług pozostałych	463 825,6	0,0	0,0	18 578,1	5 000,0	4,0	.	.
3.10.7	§ 6060 - Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	1 783,4	0,0	578,4	576,8	0,00	32,3	.	99,7
3.10.8	§ 6230 - Dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	9 159,7	1 000,0	56 482,1	53 910,6	3 700,0	588,6	5 391,1	95,4
4.	752 - Obrona narodowa	0,8	190,0	190,0	16,5	0,0	2 062,5	8,7	8,7

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa zweryfikowanych przez NIK.

¹⁾ Łącznie z wydatkami, które nie wygasły z upływem roku budżetowego (RB-28 za rok 2021 = kolumna 8 + kolumna 12).

²⁾ Ustawa budżetowa na rok 2021.

8.7. ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W CZĘŚCI 16 – KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2020			Wykonanie 2021			
		Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70 ²⁾	Wynagrodzenia wg Rb-70 ¹⁾	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70 ²⁾	Wynagrodzenia wg Rb-70 ¹⁾	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	8:5
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem, część 16 - KPRM:	689	75 479,0	9 129,1	725	96 163,2	11 053,2	121,1%
1.	wg statusu zatrudnienia ³⁾ w tym: Dział 750 - Administracja publiczna	689	75 479,0	9 129,1	725	96 163,2	11 053,2	121,1%
1.1	Rozdział 75001 - Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	689	75 479,0	9 129,1	725	96 163,2	11 053,2	121,1%
1.1.1	Osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń, status zatrudnienia (01)	77	5 693,8	6 162,1	109	9 245,1	7 068,1	114,7%
1.1.2	Osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe, status zatrudnienia (02)	17	2 883,3	14 133,8	20	3 949,3	16 455,4	116,4%
1.1.3	Członkowie korpusu służby cywilnej, status zatrudnienia (03)	583	65 308,1	9 335,1	585	81 350,7	11 588,4	124,1%
1.1.4	Żołnierze i funkcjonariusze, status zatrudnienia (10)	12	1 593,8	11 068,1	11	1 618,1	12 258,3	110,8%

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach, zweryfikowanego przez NIK.

- 1) Załącznik nr 34 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1564, ze zm.), w sprawozdaniu Rb-70 wykazuje się wysokość wynagrodzeń osobowych, dodatkowe wynagrodzenie roczne, uposażenia żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy oraz dodatkowe uposażenia roczne żołnierzy zawodowych i nagrody roczne funkcjonariuszy (§ 401–405 oraz § 406 dla funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej, a dla żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy tylko w zakresie dotyczącym nagród i zapomóg i § 407 klasyfikacji budżetowej).
- 2) W przeliczeniu na pełnozatrudnionych.
- 3) Status zatrudnienia określony został w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

8.8. WYDATKI BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W CZĘŚCI 16 –KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW

Lp.	Wyszczególnienie	2020	2021			6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa ¹	Budżet po zmianach	Wykonanie			
		tys. zł						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem (cz. 16 Kancelaria Prezesa Rady Ministrów):		9 436,3	23 974,0	28 917,5	13 095,6	138,8	54,6	45,3
1	dział (750- Administracja publiczna)	9 436,3	23 974,0	28 917,5	13 095,6	138,8	54,6	45,3
1.1	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020	0,0	15 600,0	11 895,3	41,1	.	0,26	0,34
1.2	Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014–2020	9 436,3	8 374,0	17 022,2	13 054,5	138,3	155,9	76,7

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-28UE z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej i/lub rocznego sprawozdania Rb-28UE WPR z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich w zakresie wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej – po weryfikacji przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2021.

8.9. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO FUNDUSZU INWESTYCJI KAPITAŁOWYCH

Lp.	Wyszczególnienie	2020		2021		4:3	6:3	6:4	6:5				
		Wykonanie	Plan wg ustawy budżetowej ¹⁾	Plan po zmianach	Wykonanie					4:3	6:3	6:4	6:5
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10				
Część A – Zadania wynikające z ustawy tworzącej państwowy fundusz celowy													
1.	Zadania wynikające z ustawy		600 201,0	600 201,0	420 700,0	.	.	70,1	70,1				
1.1.	Nabywanie lub obejmowanie akcji przez Skarb Państwa		600 000,0	600 000,0	420 700,0	.	.	70,1	70,1				
1.2.	Pokrycie kosztów nabycia lub objęcia akcji, w tym usług świadczonych przez doradców		200,0	200,0	0,0				
1.3.	Pokrycie kosztów związanych z obsługą bankową		1,0	1,0	0,0				
Część B – Plan finansowy w układzie memoriałowym													
I.	Stan na początek roku		939 232,0	939 232,0	538 354,4	.	.	57,3	57,3				
1.	Środki pieniężne		939 232,0	939 232,0	538 354,4	.	.	57,3	57,3				
II.	Przychody	538 354,4	561 871,0	561 871,0	1 183 542,3	104,4	219,8	210,6	210,6				
1.	Pozostałe przychody	538 354,4	561 871,0	561 871,0		104,4	0,0	0,0	0,0				
1.1.	Odsetki			0,0	2 455,7				
1.2.	Inne ustawowo określone przychody	538 354,4	561 871,0	561 871,0	1 181 086,6	104,4	219,4	210,2	210,2				
1.2.1	Wpłaty z zysku spółek Skarbu Państwa	301 569,4	382 012,0	382 012,0	399 854,2	126,7	132,6	104,7	104,7				
1.2.2.	Wpływy z dywidend	229 755,0	159 660,0	159 660,0	771 032,4	69,5	335,6	482,9	482,9				
1.2.3.	Zwrot pomocy publicznej lub wsparcia niebędącego pomocą publiczną, udzielonych przedsiębiorcom z Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców	7 030,0	20 199,0	20 199,0	10 200,0	287,3	145,1	50,5	50,5				
III.	Koszty realizacji zadań		600 201,0	600 201,0	420 700,0	.	.	70,1	70,1				
1.	Koszty własne		600 201,0	600 201,0	420 700,0	.	.	70,1	70,1				
1.1.	Grupa wydatków bieżących jednostki		201,0	201,0	0,0	.	.	0,0	0,0				
1.2.	Zakup lub objęcie akcji przez Skarb Państwa		600 000,0	600 000,0	420 700,0	.	.	70,1	70,1				
IV.	Stan na koniec roku	538 354,4	900 902,0	900 902,0	1 301 196,7	167,3	241,7	144,4	144,4				
1.	Środki pieniężne	538 354,4	900 902,0	900 902,0	1 301 196,7	167,3	241,7	144,4	144,4				
Część C – Dane uzupełniające													
1.	Wolne środki przekazane w zarządzanie lub depozyt u Ministra Finansów	538 354,4	900 902,0	900 902,0	1 301 196,7	167,3	241,7	144,4	144,4				
1.1.	Overnight (0/N)	538 354,4	900 902,0	900 902,0	1 301 196,7	167,3	241,7	144,4	144,4				

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-40 z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego, zweryfikowanego przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2021.

8.10. WYKAZ PODMIOTÓW, KTÓRYM PRZEKAZANO INFORMACJĘ O WYNIKACH KONTROLI

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
6. Rzecznik Praw Obywatelskich
7. Minister Finansów
8. Komisja do Spraw Kontroli Państwowej Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
9. Komisja Finansów Publicznych Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
10. Komisja Administracji i Spraw Wewnętrznych Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
11. Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów